

CÎHAN ROJ
SOM
Çîrokeke Xav

Reşemî 2002

Çapa dijital

Sîrwan Hecî Berko
Malpera Amûdê
03/2002

www.amude.de
info@amude.de

Çapkirina vê pirtûkê bêyî destûra
Cîhan Roj û malpera Amûdê qedexe ye

*"Nînim nînim nînayê ha nînayê ha nînayê
Çibkim ji malê dunyayê ha nînayê ha nînayê
Bê te sebra min nayê ha nînayê ha nînayê
Nînim nînim nînayê ha nînayê ha nînayê
Çibkim ji malê dunyayê ha nînayê ha nînayê
Bê te xewka min nayê ha nînayê ha nînayê"*

*Tu çûy êdî qey nayê ha nînayê ha nînayê
bê te xewa min nayê ha nînayê ha nînayê
Çibkim ji malê dunyayê ha nînayê ha nînayê"*

Ji lorîkek dayikan...

Destpêka Ayeta Rizî

Dîsa demsala bi însan biyan;ji bo şîroveyan wext li herkesî fireh bû. Zerîxan ku pêncî û heft salî bû li pêş mal ,li ber kuçik bi cîrana xwe re şîna şeş ciwanên ku di navbera Arnawit û îtalyayê de germ dikirin;ji kesên fetisî hew jê yek xwarziyê gundiyeke wan bû,lê wek ku zaroyên wan fetisî be hêsir dibarandin.

Ew û sipîndara sê sale dişibiyar hev u du ;çawa ker ,bi dev , birîn li darê vekiribû herwiha şer jî birîn li laşê wê vekiribû.Lê ew mînakeke ji Erîch Fromm re ku , "Hezkirin huner e." goti ye.

Van salên dawî êdî li fîstanên qedîfe bêrîk nîn in,pêş ber bi jor vekişand,ji bêrîka kiras de çend şekirên nav lalîsa derxist da Nebo.Dest da ber xwe,ber bi mirîşkan ve , "Kiş kiş mîratnon,ma hun ji kulê têr nabin" got,li Nebo zivîrî:

"Ew welatên Ewrûpa li me bûye wek sa ya sorikan;sorikan dergûş ji me digirt ew jî xort û azevan digirin;ji bo hinekan çiya teng e,ji bo hinekan jî kulînek pir fire ye..."

Nebo bi qasî wê ji rewşê ne xemsar bû:

--Lê lê, de niha heq bidana wan..!

"Me ji mêrê xwe û ji xwe xêr nedît emê çer xêrê ji xelkê bimînin..."

--De diya min,wele diherin û tèn wer ciwamêr û canik dibin;awantî û kumreşî bi saya zariyan û saya wan wek mar ji nav me vekişiya,ev jî bes e...

Zerîxan malika cîran rê Nebo da,bi dengê ji dengê kerengperek siviktir,"Aha,bûka ter û can,ev heft Sal e bê mêr maye,ne mir ne jî,waxtê li pêş derî destan pevdixe û kûr li asîman dinihêre ez pê re dihelim..."got.Nebo jî bask li xwe vegirt:

---Ew jî rast e,tu pê hesiyayî , nizanim,ji êşa mêrê xwe hingiya giriya rehên çav lê xera bûne,bûka ewkê lê...de tu bibêje ...ha,Xalîde lê...ka hiş..hiş jî bi me re nema..

Pelên dara sipîndarê ku di ser sacan de daweyiya bûn ji sivînekên xanî de diweşiyar.Zaroyên li pêşber bi çek ên ji darik şer gur dikirin carna deng li wan dibirî...Dengê Şevgerê heft salî bû vêca deng li wan dibirî:"Himmm,de wer îja dora min û te"digot ji dilê bê çek re û ew ber bi mêldarên xwe ve vedikişand.Wextê lingê Hêşar li kevir ket bi hêrs pekand ser Şevger:"Ê niha,ez lîstik mîstik berdim tu îja ji destê min çer dikî..?"

Tîrçîn bi Nebo û Zerîxan ket.Zerîxan bi lorîk dimand:"Ez nizanim dilê ku evqas peritî çawa ku tê disekine, dikane dunyayê bihewîne...qey em hîn bûne..."

Nebo bejna hûrik hinek dî livand.Ji Zerîxan qasî panzdeh salan piçûk bû.Bi zimanê xwe mêrê xwe ji kubarek modern bêtir bi xwe ve dabû girêdan .Yeka wê nedibû dudu.Jinên dî bi piranî ji hesûdî jê re,"sihêrbazê" digotin.Têkiliyên Zerîxan û mêrê wê êdî tu bandor li jiyana wan ya rojane nedikir.Bi gotina wê,"Hemî jan û êşên jin û mêrtiyê di kîsek piçûk de avêtibû avê."Wê kevira dida ser kevirî jî ji bo lawê xwe Hadî bû...Çend caran anî ser devê xwe ku ji Nebo re bibêje wê Hadî jî bişînin "Fransiz"dîsa dev li xwe sar kir.

Nebo wek zaroyek şermok dest ji bêrîk de vekişand û ber bi devê xwe ve bir.Wek beniştê kerengan di dev de be bi çêj dev lê diçû û dihat.Zerîxan bi matmayî,"Keçê, mala bavê min neşewite,nebî tu hê nermokê dixwî?"

Reng li Nebo sar bû:

--Xaltî, ez mîna miha bitewişe xwê...got û bi pîjikê di destê xwe de rê dida delava li dor dara sipîndarê...

Hadî li koşeyê xênî pişt li dîwar asê,serî ber bi nav çongan ve xar,gavên gêreya ku pariyek nan di dev de dimeşiya dijimart.Nozdeh salî bû.Rû bi çûriyek şimayî reng dida.Ev salek bû ku dest bi kişandina cixarê kiribû.Ji gundê sed xaneyî

deh kesên pê re hevsal mabûn;ji wan pênc kes serî dabûn riya bi êş û janê zîstan,Çar kes jê jî serî dabûn riya çiyê.Ji gund bêtir hevalên wî navçeyî bûn.Hevalên wî ên ku wek mîlîs dihatin zanîn jî hatibûn girtin.Li hember wî bav her ku dest li serê gê mis dida kelxwêdan bi ser wî diket;du ga bi tevî zêrên êta wî,berdêla çûyîna wî ya Ewrûpa...

Bi hezaran çîrokên rêwitiyê û bi hezaran jan û kulên jiyana li ewrûpa bihîstibû;her çîrokek li ser pişta wî zinarek...Dest avêt bistiyek bîhokê,ji bîrve kir ku demsal payîz e;bistî bi xem û hêviyek di heriyê de daçikand ku şîn bê.Cixara ne vêxistî di dest de ber bi taldeyê ve averê bû.Çend roj bû ku di nav gund de dimeşiya serî ber bi jêr bû;niha li derî gund bû dîsa jî serî ranedikir;pê wisa dihat ku li zinar û kaşan binihêre dê hemî ked û bîranînên xwe ên bi şev wek meytek veşêre!Jê dihat ku xwe li kaş bigindirîne,derûdor qoleçan kir,cixare ji bêrikê derxist û xist dest,mil da ser çavan û gindirî...Li perava cohoyê serdeverû dest û ling li xwe dirêj kir,hewîniya (sebir)wî nehat,bi keviran bendek li pêş avê avakir,av di terikên keviran de rê dida xwe;xalibûna derdor wek keys lê hat,kirasê bi bendik ê ku li ser pişt vîzal vîzalî derxist parçeyên kiras di terikan de bi cî kir.Avê delav girêda.Kûsiyek,gêreyek,darîkek,pelek hişk,bi tevî kaxiza ji bêrikê de avêt nav delavê;çav ne pel ne kûsî ne darik ne jî gêre didît,her ku xêz li kaxiz reng belav dikir wî deng li xwe dikeland,xêzên bi tirkî hatibûn nivîsîn wek gîsnê cot di hişde xet reş dikirin:"Em dizanin ku welatek me heye/dibe ku westê me ev rastî dît hemî yezdan reş girê dan/silavek me ji bo yezdanan jî heye/emê li wan jî biqîrîn bi gotinên bi êş û janê hatine şuştin/"

Waxtê rastî lê dibarî hemî sozên li dil dax dikir lê dibûn teyrên baskşkestî û difuriyan;çarsed kes ji gund koçberê Ewrûpa bûn û ji çarsed kesî çar hezar soz li xaka gund wek tov vereşandibû lê wî dizanibû bê ka xak çawa reng li însan dadipalîne.

Ji taldeyê de çawa riya li pêşberî gund lê xuya kir çong lê sist bû;du ga û li du wan du peya,orîna çiya ku ji evseneyan de lê bûbû nalîn bi ser ket...Çûyîna navçeyê lê herimî bû.Li baniyê gund li gund zivîrî,tu car ewqas ji dil û can banî,newal,çem û sikakên gund nedîtibû.Bê hemd çav li goristanê zîq man.Xêlyek sor her ku bê sivik ew dihejand jî li ber çavên wî xêlî wek peyayek ji govendê derbikeve û tûtin bikişîne,dixana ji tûtinê lê bû hewrek reş reş wek qîr...

Li ser zinarek piçûk weke di zaroktiya xwe de rûnişt,kevir dîsa di bin de wek hespek hêşpêlî bû;piçûktiya xwe de jî ew hevalên xwe li ser kevir rûdiniştin,li benda yezdan diman ku ruh bide hesp î wan ,piştî hêvî ji xweda dibirîn hesp bi çargavî di bin wan de dibeziya,wan bi xwe ruh didayê...

Sê kevir weke leşker bin li dû hevudu rêz kir,kevirek weke ku qazî li pêşwan,ê weke mela jî da pêş qazî...Ev lîstîkek bû,diviya beriya ku însan, bi kevirên diavêje ,leşkeran wergerandiba,dû re qazî dawiya dawî jî mela..."Kêm ma "got û kevirek dî jî da pêş gişkan,ew jî gayê ku destê bav li ser dikelî bû.Çend kevir di hembêza xwe de kom kir,çend gav ji leşker,qazî,mela û ga dûr çû,ta tê de hebû kevir avêt mela,dû re avêt qazî û di dawî de leşker û ga bêyî wergerîne dest ji lîstîkê bereda,carek dî li gund nihêrî,hêsirên germ li ser ruyê sar weke dilopên civa yê gilêr dibûn.

Li ber kevirek bi hineya siruştî rûnişt.Çîpên dirêj bê zevt bereda,enişka milê çepê da erdê,destê çepê da ber hinarika rû û tifu ser hineyê kir û bi kevirek piçûk tevda;qirik lê ziwa bûbû,li ser kevir hine sor dikir.Kevirek pan ku ji wan keviran re sal dihat gotin da ber xwe,bi tilîkê hine li ser sal neqîşand.Wêneyek dêwek heftserî ku di dev de serê heft keçikan...Pora keçîkek şibandibû pora diya xwe,qehweyî û zirav ,dişibiya hiriyê.Bi cixareya sisiyan re wêne li ser sal ziwa bû.Ciyek bi nîşan kifş kir,sal serdeverû di wir de veşart ,serî da zinarên asê ên li rojhilatê gund diket.

Wek kesên vî gundî û bi hezaran kesên navçeyê xewn û xeyalên bi gencîneyan dewlemend bûn li wî jî heya wê demê bûbû hêvî.Çîrokên ji talana mayîndeyên dîrokî re dibûn sedem, weke pirtûkek bênav di dilê herkesî de bû. Li navçeyê û gundên navçeyê hê jî Ermen dijiyan.Her ku ew bi kurdî diaxivin û weke kurd dijin jî kesên

navçeyê malbat bi malbat wan dinasin.Li gorî çîrokên Ermenan hemî nirxan di goristanan de veşartibûn û ji boyî ku şika kesên misilman venekişînin navê “şehîd” li wan goristanan datanîne!Lê kesên misilman bi sedan goristan vekolandin,bi dehan”goristanên şehîdan jî” serobinokirin...di pêvajoya şer de kes ji tirsan bi şevê dernediket lêgerîne.

Hadî û hevaleyê xwe jî ciyek bi nîşan di zinar de dîtibûn.Li wî cîyê nîşanên xuyange hebûn.Di dest hevd de sond kiribûn ku dê tucar bêyî ku hay wan ji hev tunebe dê kesî dest neda wê deverê.Hevalê wî bi beriya du salan çûbû Fransa.Ji dil hat ku careke dî serî li wê deverê bide.Ji nihade xwe amadeyê pirsên hevalê xwe ên li Fransa dikir.Ew wêne çêkirin û di wir de veşartin jî ji ber vê xema ha niqûtî dilê wî;Ermenan ji xwe tiştin li vî welatî veşartibûn,wî jî wêneyek bi hineyî ji xwe li welat dihişt!Di rê de kenek bi xem di dil de dikelî;ku yek weke tesaduf pêrgî wî salî bihata!Dê karesetek bijiya.”Na lo”got,”Ew incax goristanan vedikolin”.

Hê negihiştibû cîyê bi nîşan li ser kaniyê rûnişt.Beriya ku ser deverê vezele û av vebixwe tûncika por ya dirêj da alî.Piştî av vexwar hinek li ser çongan rawestiya.Derdora kaniyê xalî bû.Çend kevirên mezin gilêr kir ,anî hinda kaniyê.Li kêleka kaniyê weke sewkiyek bi cî kir.Careke dî li kaniyê nihêrî.Di avê de li wêneyê xwe nihêrî.Weke wêneyê wî kesek be li hember wêneyê xwe bê çare û bi şerm sekinî.Asîman weke ku çar buhust dûtî wî be.hemî kevir û ber lê weke hatibin ziman.Di çîrokên gelêrî de di demên wiha de çiya li însan dikir orîn.Weke ku orîn bibihîze xof pêket.Piştî meşa bi qasî çend xulekan gihişt cîyê xwe.Hertişt weke xwe bû.

Herku ewqas goristan hatibûn vekolandin jî kesên gund tucar dewlet ji wan tiştan haydar nedikirin.Di vî derbarê de derûniyek bê beled bi wan re hebû.Li vî gundî li keloşkek deriyek dîrokî hatibû dîtin.Hemî kesên gund haydar in lê tu car ji bilî wan kes pê nedizanî.Hadî jî êdî bi girîngiya wan nirxên dîrokî dizani bû.Ne bi tenê bi girîngiya wan êdî dizani bû ku ew nirxên dîrokî bê ji karesetên çawa de dapalîne.Di wê kêliyê de hêviya dewlemendiyê lê sar bû.Wî cîyê jî weke ciyek ji rêzê di hişê xwe de bi cî kir û ket riya gund.

Nedixwest çav li tewleyê bikeve.Ku dîmena tewleyê ya bê ga dihat ber çav xwêdan bi ser diket.Însan wextê mirina însanek dibihîse tucar hîs nake ku ew miriye.Bi awayek ew însan dijî.Hadî jî nedixwest bipejirîne ku herdu gê hatine firotin.Hê negihiştibû pêş mal bavê wî xwest ava ser birijîne ser hestên wî ê germ: ---Şikir ji vî rojê re,ez ji karûbarê giran xilas bûm,de here tewleyê,di zivistanên dirêj û bi jan de şev û roj giha bikişîne...Te ez xilas kirim;bi xêr ku tu biçî “derva”di salê de tu çend quruşan ji me re bişînî besî me ye,ême çay,şeker,cixare,ardu ,rûn û ard hebe bes e.

Hadî bi ken li bavê xwe Sofî nihêrî.Sofî jî têgihişt ku bê ka Hadî bi ken dixwaze çi jê re bibêje;Sofî di gund de weke kesek rastgo dihate nasîn.Tu car ya xwe di dil de nedihîşt lê niha ji bo ku Hadî li ber xwe nekeve rê diavêt ber.Bi qasî rastgotinên xwe bi nefsekî û nefspiçûktiya xwe jî dihate nasîn.bejna bilind û qalind nedihîşt bi lez tevbigere.Giran zivirî ber bi Zerîxan ve:

--Qîzêê,me du ga firot,de ka lûkek bîne serjêbike.Bi van gotinan xwest reng li Zerîxan jî vebike.Lê tu gotin dilê Zerîxan nerm nedikir.Ji hêlek ve dilxweş dibû ku wê lawê wî biçûya û xwe xilas bikira,li hêla dî jî ji ber ku bi çîrokên ên çûbûn dizanî dil lê bi tepetep bû.

---Belqitiyê kûtî,derdê te û zik!Got û deng li Hadî kir.Were ez bi qurban,îşev tu mêvanê dayika xwe yî.

Hadî bê hal bû.Tu hal pê re nema bû ku rê bide henekên xwe ên meşhûr.Dest avêt deviya li ser dîwêr.Parçeyek jê kir û xist nav didanan.Li diya xwe ,bavê xwe û li deriyê xênî nihêrî.her ku difikirî ku dê ji wê hengê şûn de wê bav diya pîr bi tevî xem û êşên xwe di wê deriyê de biketana hundir dipelisî û piçûk

dibû.Xem li wan bênder ,çûyîna wî jî mevşena bê didan bû.şîretên ku diviya li dê û bavê xwe bikira yek bi yek dubare kir:

---Dayê ,tu û xwdê tu êdî alaktîrîkê girê nedî,binihêre ez ne li vir im,ku ji nişka ve serdebîgîrin dê hun perîşan bin,mereqan nekin ezê ji we re dirav bişînim.Zivistanê bila yek ji te re nanî bipijîne .Bila bi heq be.bavo,tu jî qarişî xêr û xerabiya kesî nebe.Ji xwe re li nimêj û karê xwe bî besî me ye.

Zerîxan sê roj bû ku kîsê şekîrî nav lalîsa ji paşila xwe de derxist û xist destê xwe.Hadî her ku dizani bû dewlet ji bo ku gel vebikişîne nik xwe çav li girêdana alaktîrîkê digire jî dîsa jî sêcar çarcar girêdana alaktîrîkê bi bîra wan xist hê bi ken li diya xwe henek kir:

---Dayê şekîrên te di paşila te de bi kurt ketine an na got û dest avêt stuyê wê.Zerîxan bi dil tenikî lê vegerand:

---Min bizanibûya ku çavên min bi kêrî te tên minê çavên xwe derbixista û ezê jî mîna Evdal bijiyama.

Her sê jî bi coş û xemek zirav re dimeşyan.Hêstrên Zerîxan li dilê Sofî jî bû kana histrên germ lê wî nedihîşt biherikin.Hadî dixwest ji dil û can van demên tije bijî.Çuriya rû ji sorahiyê wenda bûbû.Ji hêlek ve jî dilxweş bû ku wê ji riya girtîgehê xilas bûba.Piştî ketin hodeya rûnişkandinê hemî wêneyên li dîwêr bi wî weke bistiyên dara bihokê ên bi berfê xemilî sar dihat.Herku bi dawiya vê rêwitiyê dizanî jî weke ku riyek baş be tevdigerî heya wê demê.Lê tewrên wî ên veşartok ew aciz dikirin.Pişt li sewkiyê ediland û weke dersdarek ji dê û bavê xwe re axivî:

---Bavo,hun jî dizanin nêzî çarsed kesî ji vî gundî koçberbûn.Ji vana nêzî dused û pêncî kesî çûn Fransa.Ën ku çûn û hatin dibêjin ew dever jî goleke gerînek e;diravên ku ji karkeriya avadaniyê tê wergirtin ku însan hebikek weke însan bijî tê xerckirin.Ku însan her roj erişte bixwe incex dikare hinek dirav berhev bike.

Nediwêribû hertiştî vebêje.Carna gotin di dev de tîrş dibû carna jî dîsa dadiqurtand.Sofî li ser kursiyek textik tezbî di dest de dihênijî.Zerîxan çav li dîwêr bi gustîla di tiliya xwe de dileyîst.Di daweta wê de çar heb çarikên zîv avêtibûn stû.Piştî neviyek wê hatibû dunyayê ew çarik bi tevî morîkek şîn dabû qîza xwe ku biavêje stuyê dergûşê.hew gustîlek wê hebû.Gustîl jî bi diravê ku ji hêkan bidestxistibû kiribû.Bi lavatî hêvî ji Hadî kir.

---Ez bi qurbana te ez tiştêk ji te ra dibêjim tu xwe hirs neke;mirin heye mayîn heye vî gustîla min tike tiliya xwe.

Ji tîrsa erdhejê hemî avahî ji daran dihatin çêkirin.Xaniyên vî gundî ji bêtonê bûn.Xaniyên bi tevahî sed mêtro bi serûber bûn ji kulîn,hol,alîmal,hodeyek raketinê û hodeyek rûnişkandinê ên piçûk pêkdihat.Ji ber zivistanên xedar pace du qat bûn.Paceya hodeya rûnişkandinê camek jê şkestibû.Hadî piştî ber bi paceyê ve meşiya şermkir ku paceyek nû nestandibû.Gotina diya xwe bê bersiv hişt û xwe avêt hembêza bavê xwe.

---Bavo, ez dizanim tu çiqas ji diya min hez dikî.Lê dîsa jî ez bi qurbana te tu dilê diya min neşikênî.Sofî rê diavêt ber.Ji hêlek ve jî di bin telik de serê xwe dixurand.

--Babawo,tu ji minre pereyan bişîne per...de wele ezê diya te bi kibab û zebeşan ...xwedî bikim...li Zerîxan zivîrî hê dirêjahî da axaftinê,ew ji tama min hez dike!Bi tîrqîna Hadî re Zerîxan pekand ser Sofî.

--Ne şîn bi te şîn e ne jî şahî bi te şahî ye,ev çi ye tu ketî ber berçuvitiyan.Rêşiyên laçika sipî ji ser çavan de da alî,pêşa fîstanê gewr berhevki li bejna Hadî mêzekir ,bi axînek sar re û dîsa bi fedî axivî.Lawo ,riya te riya Resûlê Ekrem be te hay ji xwe hebe;dibêjin li wan deran hin qîz hene bi du xortan dikevin,dûra xwîna wan tevî xwîna xortan dibe ...lêv da ber gezan.Nediwêribû gotina mirinê bilêv bike.

Gund ji ber ku nêzî navçeyê bû xortên gund sal yanzdeh meh û nîv li navçeyê bûn.Hew bi qasî panzdeh rojan giha diçinîn(didirutin).Ji "mode"yê bigire heya bûyerên rojane û nêziktêdayînên ramyarî jî dişopandin.Ciwan rê û rêçikên pîran ên ji feodalîzmê

dipişkiwîn nedişopandin. Ji her gotinên wan re, "erê" digotin lê her tişt bi ya xwe dikirin. Gotinên diya xwe li xwe germ kir. Carê di qehwexaneyê de bi qasî pênc kes li ser Fransa axivîbûn. Hadî jî li wan kesan bûbû mêvan. Jê yek ji ber ku bê destûr bûye ji alî polîsên frensewî ve hatiye şandin. Wextê ew kes bi van gotinan axivîbû her kesî guh lê fireh kiribû, "Waxtê li vir qala nav çîpan dikirin ez dîn û har dibûm. Ez çûm Fransa lawê metika min roya pêşî ez birim 'kampa tazî û rûtan'... navadilê min lihevket, li ku bû ez vedirişiyam... li ber wan mîna berate dihejiya... mêranî bi min re nema êdî..."

Helbet Hadî nikaribû van gotinan ji diya xwe re bigota. Lê pir bi xwe bawer wiha bersiv da diya xwe.

---Dakilêêê, ma li wir jî însan hene ,jiyan heye, ne garan e hema kî bi dest kî ket, evqas xem û êşên me hene...

Sofî dest da ber xwe, rabû ser piyan, bi kêleka xwe girt, "oyy oy" got dest bi dia û lavahiyan kir, "Kurê min ,ez niha bi dilê paqij diçim destmêj digirim û nimêj dikim. Hêviya min ji rebê min ew hêviye ku tu car kevir li ber nigê te nakeve." Zerîxan dengê xwe ê nerm hê nerm kir.

---Tew nimêja te, li tayê te neyê tu xwedê jî nas nakî!

Herduyan jî çiqas rexne lihev bikirana jî bi hezkirineke mezin hevudu dihewandin. Sofî çiqas hêsbiketa jî gotina xwe ya weke, "Bêbav" bikardianî. Niha jî bi wê gotinê destpêkir, "Bêbavê tiştê ne rast be ezê çima dest daynim. De wele rastî li zora xwedê jî here ezê bibêjim.

Bi çirîna deriyê der ve re Zerîxan mîna ku ji bin bar derketibe bi baleke sivik û bi tewrên asan ji Hadî re diaxivî:

---De îja ji diya xwe ra bibêje ez qey çî bikim çantê te? Ka ez ji bîrva nekim, beriya her tiştî van şekiran bikim bêrika çante... Got, bêyî li benda bersiva Hadî bimîne, "ya Goşkar Bava" got û rabû serpiyan.

Tîrçîn bi Hadî ket. "Dayê te got ya kî?" Goşkar Bava li Navçeyê weke rûmetdarek Alewîyan dihate zanîn. Zerîxan bê xem û bi van gotinan însanetî da pêşiya hertiştî.

---De kî dibe kêfa wî ye, însan însan be bes e... Hadî diya xwe li hembêza xwe şidand. Bi bêvila diya xwe girt û bada. Hêsir bi çavên wê ketin lê wê dîsa jî "ay" negot. Bi destê Hadî girt tiliyên wî yek bi yek xist devê xwe, ji dil û can maç kir. Ji hêlek ve jî xemên xwe derdikir. Heya niha min bi dest û pêşa xwe da berhev. Ka çer bû, vaye tu jî diherî. Giş ma bêxwedî. Çend tas û kevçiyên aleminyûm ên di nav qartonî de rê Hadî da. Ez bi qurban ez dest nadim vana heya tu bixêr hatî. Tu û jina xwe pevre di vana de dîz bixwin. Li dû gotinên diya xwe Hadî careke dî çav li hodeyê gerand. Çend qat nivînên ji hiriyê. Li ser refan du quşxaneyên dor lê reş, çend kevçiyên qela lê nemayî, kevçiyek darik. Li erda malê cilên gelêrî. Li her odeyek sewkiyek. Li hodeya piçûk kewara ard. Li ser kewarê çewalek birxur. Hinek jî dan û serhêr. Kîsek piçûk ku tê de îsota hûr, pûnga hişk niha di dest Zerîxan de bû. Wê , havînê hemî masiyên ku Hadî anîbû paqij kiribû. Li ber tavê xwê pê werkiribû û hişk kiribû. Piştî weke ard hêra bû di kîsek naylonî de veşartibû. Zivistanê di rojên sar de hinek ardê masiyan tevî şorbeyê dikir. Şorbeya ku wê amade dikir nav û deng dabû. Dest avêt girêya kîs vebike Hadî pirsî.

---Dayê te xêr e?

---Haha, ez hema hinekê ardê masiyan bikim çantê te, carna tevî dîz û xwarinan bike. Hadî dît ku wê hê gelek ew û diya xwe hevudu bibin û bînin kurt birî.

--Dayê, ku tu naxwazî dilê min biêşînî , bihêle ez çanteyê xwe amade bikim. Dest avêt gustîla wê , gustîl xist tiliya xwe. Bi vê tewrê re mirazê diya xwe bi cî anîbû. Zerîxan bi dilxweşî ket riya derî ku biçe qût bide lûk û mirişkan. Hadî hew paxav bi gustîl xistibû. Du şapik, du îşlig , du derpê, hevalkirasek û fanireyek xist çante. Derpiyê ku diya wî bêrîkek pêvekiribû datanî ser gişkan. Wê diravên zêde bixista wê bêrîkê û devê derpê toplî bikira. Hemî hodeyan se kir bê ka pirtûk, kaset an jî reşbelekên ku ji bîrve kiribe hene an na. Beriya du rojan hemî kaset û pirtûkên xwe dabû hevaleyê xwe. Çend roj bû ku

nedixwest dildara xwe bi bîrbîne jî kaset a niha di dest de dildara wî bi bîra wî anî. Dildar a wî li navçeyê dijiya. Kaset weke parçeyek pembû di dest xwe de mis da. Li ser çongan tûnd da. Dengê peyamê ji têlefona bêrikê de hat. Peyam ji hevaleyê wî bû ku ew jî bîst roj bû ketibû rê lê tu car fersend nedîtibû ku derbas be. Peyam bi kurdî bû. "Riyek baş heye, bi tirê lê pênc hezar mark lazim e. Her rê bûye riya gû, neçe Stenbol, were Îzmîr..."

Piştî êriş a 11 Rezberê gelek refên ketibûn riya Ewrûpa nikaribûn biçûna. Di gund de beriya Hadî şeş heb ciwanên dî jî ji bo ku biçin li Îzmîr bûn. Kesên di navbera Arnawit û Îtalyayê de fetisibûn jî li navçeya rê dabûn xofê. Bêyî wan şeş kesan di wê demê de tu xortek ji panzdeh salî mezintir di gundê sed xane de nemabû. Ne fetisandin ne jî êş û derdê di rê de an jî êşên li Fransa bandor li Hadî nedikir. Ew di wê tatîrê de bû ku pere bi dest şebekeyan biketa û ew jî neçûba. Ev îhtimal di dil de bûbû bahozeke geliyan. Gerçî herkesî rê li vî îhtimalê birî bû; li navçeyê pere datanîn nik zêrevanan. Hew kesê diçû bi qasî sêsed mark li ser xwe dihişt. Ku peya biçuya Îtalya kesên şebekeyan pere werdigirt. Raîç û buhayê çûyînê di wê wextê de sê hezar û pêncsed mark bû. Pênc sed mark kesên ku ji wan re "eyaxçî" dihate gotin ku weke berdestên şebekeyan dixebitî digirtin. Pereyên dî jî digihişt serkarên wan. Pereyê Hadî çar hezar mark gihîştî bû hev. Wî weke kesên dî pere dananî nik kesî. Sê hezar mark kir bêrika bi derpê ve. Heyşsed mark kir bêrika li ser hevalkiras û dused mark jî kir bêrika şalê kot. Sed mîlyon lîreyê tirk dabû bavê xwe. Bêyî bavê xwe pêncî mîlyon lîre jî dabû diya xwe. Lê diya wî bêyî hay wî jê hebe ew pere jî dabû Sofî daku zexîre werbigire.

Nêrînen tevlihev yek bi yek di hişê wî de vedida û ew sews dikir. Bi çepilê çante girt ta tê de hebû avêt dîwêr û derket derve. Sofî neçûbû destmêjê. Wî lûk serjê kiribû û Zerîxan jî di kuçik de agir vexistibû. Roj li ku bû çiya diavêt paş xwe. Qirçîna darikan ji agir dihat. Sofî ku çav li Hadî ket kêr di kevir da daku tûj be. Bona rê li axaftina Hadî bigire riya kar rê wî da.

---Ka xorto tu jî tenekeyê dayne ser agir bila gemarî pê re nemîne. Hadî gotina hatibû ber dev ranegirt.

--Te dîsa bi ya xwe kir ne, carê tiştêk bidaliqe hişê te ma îmkane ku tu bi cî neynî... Giş pevne kenyan. Piştî goşt avêtin ser tenekeyê bêhn belav bû. Zerîxan ji ber bêhna li cîranan belav dibû bi xem bû. Bi dengêk nizm .

---Piştî pijiya hinek bikin tasê bidin mele, got lê ji gotina xwe poşman bû piştî bersiva Sofî.

---De ez bikim devê mele, çî mele ye çî hal e lê, maeşê wî heye, qurana wan bûye kaxizên ji jor de tê... Dêlva wî de bide rebenek dî.

Hadî darikê di dest de kurusan nav arê bizot. Hinek jî bi gazind rexne li Sofî girt.

--Bavo, tu jî heya neçî serdaniya nav çîpên xwe tu gotinê nabêjî, şerm e xwedê jê razî...

Gund li kaş û berwarek ne asê hatibû avakirin. Ji ber lehiyên biharê xetek li axê vebûbû. Di wê xet û şaxê de zarokek bi lîngan ve ketibû nav heriyê. Bi girîna zarok re Sofî deng li xwe bilind kir.

---Qîzê qîzêêê, lelawo ka kes tune ye rebenê ji wê heriyê xilas bike? Ew hê diaxivî Hadî gihîşt keçikê jî. Hadî keçik nasnekir. Ew da ser herdu destê xwe û ber bi kuçik ve meşiya. Zerîxan çav li keçik ket bi çav û biriyan ji Hadî xwest ku zarok berede daku ew biçê. Hadî metelmayî pirsî.

--Çi ye dayê, ca ewqas tema nebe... Wî ji diya xwe fêhm nekir. Zerîxan bi hinceta goşt tev bide nêzî wî bû û bi pistepist şîret lê kir.

---Na bexêma na, ez ne di tatîra citiyek û parçeyek goşt de me, ew zaroka Fermalî ye. Wî û bavê te wê rojê hevudu rezîl kirin. Bavê te pê bihese wê îcatan bike! Kenek bi deng bi Hadî ket. Hê Sofî li wî nezivîribû, raza diya xwe teqand.

--Bavo, tu pê dizanî ev zaroka çarsalî dijmina te ye!

Sofî xwîna bi kêrê ve mabû jî bi paçikê li ser bistiyê dara sipîndarê paqij kir û bi sergêjekî, "Hêêê" got û li keçikê nihêrî. Bi bertekiya Hadî dizanibû. Lewma jî xwe li gotinê nekir xwedî.

---De xwedê bela xwe bide Fermalî,eh ne tu însan e lo.Carê tevir û bivirê xwe li xerabiyê daye.

Gotina "mexso" gotinek biwêjî ye ku li gund ji bona kesên ku şelafiyê dikin,li dû lalosî û ewantiyê ne dihat bikaranîn."Mexso" got.Parçeyek piçûk ji ser tenekeyê wergirt û da dest keçikê.Dilê Hadî de ma.Wî rahişt citiyek mezin û da dest keçikê û şîret li keçikê kir.

---Viya jî li mal bixe nav nan bixwe.Ji bîr ve meke ,bibêje kalo Sofî da min!

Gotina dawî li xweşa Sofî neçû,rexne li Hadî girt.

--Erê babawo,tu lawê Qulixan Beg ê yî..!Qulixan Beg serekê êlek li derdorê bûye.Hadî ne ku bi rastî hîn bibe bê ka qulixan Beg kî ye,ji bo ku dilê bavê xwe asan bike pirsî.

--Bav,ew kî bûye?

--Ez çî zanim,em bi serê gelean sond jî dikin lê em nizanin bê ka ew kî bûne.

Sofî di ciwantiya xwe de ji mala beg re çûye paletiyê.Heya êvarî ew birçî mane.Êvarî hemî pale li benda Beg mane da ku beg bê û ji wan re "eferim" bibêje.Ji xeynî Sofî tu kes neqehiriye .Bêyî ku destheq bidin wan di ser de jî melêveyek beg hatiye û bi ser wan de qiriyayê.Paletiya ji beg re li gorî wî demê rûmet bûye.Ji wê rojê de Sofî li began bi nefret bû.Wextê peyva beg ji dev derket reng lê qimitî.

Li ser sifreyê Sofî û Zerîxan loqan di donê goşt didan,xwe bi wî awayî bilî dikirin da ku Hadî goşt bixwe.hadî jî her carî ciyê nerme dida dest yekî.Zerîxan ji hêlek ve jî weke lawo xwe bişîne rêwitiyek biveger li Hadî dinihêre.Xwe ji henaseyên axînan xilas dike.Di dil de dia û lavahiyên rêz dike.

Sofî bêyî nimêj bike bi pişîn serî dabû xewê.Pêşa sifreyê mabû di bin çongê Sofî de.Zerîxan nexwest wî şiyar bike.Çend caran hewl da ku bêyî wî şiyar bike sifreyê vekişîne jî bi serneket.Wê dîmenê çîrokeke gelêrî bi bîra Hadî anî.Hadî bi dehan şevan bi guhdarkirina wê çîrokê re serî datanibû ser çongên Zerîxan û razabû.Hêdîka serî datanî ser çongê diya xwe.Ji bo wî guhdarîkirina çîrokê wê bîranîna herî bedewbûya.Zerîxan tilî xist nava pora wî.Hadî nermerm,"dayê tiştêkê ma" got.

--Çi berxê?

--Çîrok...

---Kîjan çîrok?

--Tu dizanî..

Zerîxan dest bi vegotina çîroka ku bi humanîzmayê dagirtî kir.Di çîrokê de dêmariyek fen li keçikê dike;keçik rojek di xewn de bûye,dêmarî mar berdaye qirika wê.Her ku diçe zik li keçikê mezin dibe.Dêmarî nig dide ser stuyê bavê daku wê ji mal derîne,lewre li gor dêmarî keçikê zikê xwe tije kiriye,ango ducan û zîstan e.Bav jî keçik dide dest birayê xwe daku wê bibe li paş heft çiyayan bikuje û xwîna wê di pêjgîra xwe bide û jê re bîne.Mam keçik biriye.Keçik betiliye.Serî dataniye ser çonga mam û raketiye.Mam kêr derxistiye lê dest neçûye wê bikuje.Bêyî kincê xwe ji bin serê wê vebikişîne pêşa kinc jê kiriye.Çivîkek kuştî ye xwîna wê di pêjgîr daye û zivirî ye...Çîrok wanî didome.

Tewrên diya xwe şibandibû tewrên mamê keçikê ku bi hezkirinek tîr dagirtî bû.Çîrok hê neqediya bû Hadî jî ketibû xewneke şîrîn...

Xem û derdên Zerîxan weke her carî piştî herkes radiket di serhev de dikelî;niha bixwe weke Xec,serê Hadî jî li ser çongan weke serê Siyaben ,lê wê nedihîşt histir dapalin ser çavên Hadî.Herçiqas dibistanên wan ên bi zimanê wan,sînema,şanoyên ku ew temaşe bikin tunebû jî dîrokê hertim deriyê xeyalan li wan vekirî hiştibû;wê geh tayên pora hadî dişiband qirşikek di dev çivîkekê de geh jî dişiband ta ji çîmena li devê şaviyên zozanên Serhedê.Dia dikir;ji xwedê heya Melekê Tawiz,ji agir heya tirîja rojê,ji avê heya perê Resûlê Ekrem...

Çiqas dikewijî ewqas asîta li hûr û pizûr jan didayê;parçeyê nan kir devê xwe,weke mişkek bi diranên ku her yek ji hêlek ve parçe bûbû û reş bûbû pê ket daku bicû.Li Sofî nihêrî,hewl da ku şiyar bike lê dest neçû...Wê û Sofî gelek tişt kevn kiribûn

lê hezkirina wan hertim ji wan re hêz bû;di gun de jî her du weke mînak dihatin destnîşankirin.Sofî ku xewa wî hinek jî ji kaltiyê sivik bû bi hinijandinek re çav li wan vekir.Weke ku liborîn bixwaze.

---Mîratê xewê li ku pêşkarî min bû,Hadî raket?

---Ez nizamim ji destê te herim kuderê,tuyê niha lawik hêşar bikî...

Sofî dixwest êdî rê li diltenikiya wê teng bike.

---Qîzê de bes e ê te jî êdî,ma dergûş e,şikir mezin bûye êdî,ka li vir bisekine wê çi bike...

---Wer nebêje,wele min bizanibûya rojek tişt nayê serî ,min parsa heft welatan bikira jî min ew nedişand der û dertûlên biyan.

---Me jî hinek zêde guh da qîseyên xelkê...

---Malik li nîşa mezin xirab be;hun ji sibeyê heya êvarî li ser maseyan ne kar ne jî şuxulek,qise li qîseyê zêde dikin.Şer di navbera dewletê û ciwanan de ye hun jî li dû heyfên xwe ên rizî ne...

--Ez nizamim kî navê Hadî derxist piyaseyê.

--Ez çi dizanim,xwarziyê me îro bang li min kir,ji min re got xalojinê ez hêvî ji we dikim hun lawik bişînin bila biçê,li ser maseyê çend ruspiyan dîsa tevn ji bo Hadî lidardixistin.

Sofî ji hêlek ve serî dihejand ji alî dî ve jî dest avêt sahana ku tê de goşt xwaribûn.Ji vegera ji alîmalê dengê bilind li Hadî kir.

---Rabe lawê m rabe,diya te dîsa sed kul û derd li hev rêz kiriye.

Zerîxan jî hêviya xwe ya ji dilê tenik birî,nedixwest bi vî hawî bandor li lawê xwe jî bike.Hêdîka dest li ser çavên Hadî gerand.Hadî ji nişka ve rabû serpiyan."Hun hê raneketine" got û çû avê biavêje ser çavên xwe.Derket derve.Parçeyek ji cila kulerî avêt ser erd,pişt li dîwar asê kir û ji çavan de nêrîn beredan aso.Zerîxan hêdî hêdî derî vekir,bi lavatî,"Şev e berxê m,însan çi dizane,hezar çê û xirab hene.Ji xwe ê te jî ma îşev"got û li nik wî rûnişt.Tebatî negirt.Cil û kincên şuştibû avêtibû ser deviyên li ser dîwarê di navbera rê û xênî de.Rabû çû yek bi yek dest da gişkan.Ên ku ziwa bûbûn hilgirt.Li gund tu kesî kelişo ango kanên kîmyewî ên paqijkirinê bikar nedianî.Kinc dîsa weke her carî pir paqij bûn.Zerîxan jî gotina her carî digot dubare kir.

---Te ava gund ditiye,kinc wer paqij bûne mîna zêr dibiriqin.

Bi tenê ne kinc li vî gundî ne hewceyî diran şuştinê bû jî,diran li herkesî dibiriqî ji bilî ên ku cixare dikişandin.

Zerîxan kincên berhevkiribû datanî ber Hadî.Hadî dest avêt kincan ku bibe hundir.Zerîxan nehişt.

---Ka ez hinek dî li cem lawê xwe rûnê m.Tişt bi kincan nayê.

Hadî cixare vexist.Bi axînek re rê da gotinan.

---Dayê ca li vî xweşiyê mêze bike,te hîv ditiye mîna tasek zêrîn tav daye çiyayê Leglegê.

---Me tu xêr ji vî gundî nedît,ma hun..?

---Li Fransa zarên gund li ciyek dimînin,navê wî ciyî jî "gundê jorê" lê kirine.

Zerîxan hinek dî nêzî Hadî bû.Kula di dil de mabû ji hadî pirsî;li gundê wan ê kevn bi qasî sed mêtro dûrî xirabeyan meYTEK hatibû veşartin.Zerîxan her ku diçû gundê kevn av li goristanê vedireşand.Jê re dia dikir hê dihat.Çiqas çîrokên şer dihatin vegotin ew tirb bi bîra wê dihat.Ji kesên ku hê jî li gundên kevn diman ên ku bi wan beled bû ji gişkan pirsî bû bê ka kesî ewê/a di gorê de dîtibû an na.Weke mirazek mabû di dil de,navê wî/ê bizanibûya,welat,dê û bav bizaniba dê wê xeber bida wan.Deh sal bû ku di dil de mabû.Weke cara dawî ji Hadî pirs kir.

---Keko ,axir te tu tişt derbarê wê tirbê de nebihîst ne?

---Na dayê.

Ev bersiva kurt bala Zerîxan vekişand lê bi ser de neçû.Rê li sohbetê guherand.

---Çiqas gundê kevn li xweşa însan biçê jî ev gundê ha pir xweş e,giş hêşinahî,av di hundir de.paqijî...

Di erdheja beriya sî û pênc salan de weke hemî navçeyê li gundê wan jî gelek kes miribûn. Di nav gund de çî bikirana jî di navçeyê de mêldariya hevudu dikirin. Beriya şer zevta wan li ser navçeyê û herkesî hebû. Weke gund hovber dihate binavkirin. Tu car raz û bûyerên di gund de jî ji kesên dereke re venedigotin. Di hilbijartinekê de berendamek mebûsiyê soz dabû wan ku bihata hilbijartin dê ji wan re xanî avabikira. Ew însan weke mebûs hatibû hilbijartin û gund ji wan re hatibû avakirin. Di gundê kevn de jî hê bi qasî çil xaneyî kes diman. Ku kes û xaneyên koçberkiribûn bihata jimaritn li ku bû şênî bi qasî şênîyê navçeyek bû. Piştî şer ciwan her adet û toreyên feodal datanibûn aliyek. Nakokiyek di navbera ciwanan û kal û pîran de xwe dabû der. Pevçûn nemabû. Beriya şer jî bi qasî pêncî salî bû mêr nehatibû kuştin. Gundên nêzî navçeyê hertim bêtir beriya şer gundiyên dûrî navçeyê şermezar dikirin ku wan ji bo tiştên piçûk mêr dikuştin.

Gundê ku niha ew lê dijiyan bi qasî du kîlomêtro ji navçeyê dûr bû. Êdî zarokên şeş salî jî bi tena serê xwe dimeşyan û diçûn navçeyê. Bazara navçeyê û karûbarê navçeyê jî di dest wan de bû. Kesên ku nedixebitîn jî zaroyên wan ji Fransa ji wan re dirav dişand. Di gelek malan de êdî qoltix, perdeyên sipî û tenik, heya makîneya kinc şuştinê, gezgezik û melkesên makîneyî hebû.

Di pêvajoya şer de dewlet jî bi ser gund de nedîçû, di gund de beriya herkesî kesên ji jiyana feodal êş kişandibû an jî ne xwedî çov bûn ne jî xwedî dirav bûn piştgiriya welatparêzan kir. Ji malbata ku di gund de derbarê her tiştî de biryar werdigirt cara pêşî yek çû çiya. Li vir em dikarin bi bîr bixin ku di salên nodî de ji kesên xizan û bindestiya jiyana feodal jî wan perîşan kiribû bêtir kesên dewlemend û feodal bi awayên cûrbecûr piştgirî dan têkoşînê, lew re ew difikirîn ku wê desthilatdarî di demeke kin de bikeve destê kurdan û diviya ew ji desthilatdariyê bêpar nemana heta rasterast gere dîsa biketa destê wan! Dewlet bi ser de nedîçû lewre dizanibû ku gund carê bi ser rê bikeve bandor li hemî navçeyê jî dike. Di hemî pîrozbahiyên gelêrî de ciwanên gund cî werdigirtin, li gund şahî lidardixistin. Di germahiya şer de ev wanî bû. Piştî ku şer hate rawestandî dewletê jî hêdî hêdî dest avêt gund. Di demek wanî de çar xort çûbûn çiya. Ev çûyîn ji bo Hadî rîya Ewrûpa bû.

Ne bi tenê kesên vî gundî hemî kes bi tevî çanda ku sedcarî rû wergirtibû û jiyaneke xaîs jî herkes hertim li hember kesên ku ji bo wan ked dabûn bi rêz û rêçik bûn. Di Terteleya Şêxan de ji gund hinek kes hatibûn daliqandin. Ji ciyê ku ew hatibûn veşartin re ,Mezelê Kuştîyan dihate gotin. Ji piçûkan heya mezinan ew nav bi hurmet bi lêv dikir. Her bûyereka dîrokî bi tiştêk hatiye remzkirin. Çîrok û janên wan bûyeran ji nifşek diherike nifşa dî. Carna jî bûyereka dibe sedem ku herkes carek dî rûpel li wan bûyeran vebike; beriya deh salan yek ku bavê wî di Mahaciriya Ūris de wenda bûye li Edeneyê derket holê. Lêzimên wî hê jî di gund de bûn. Weke bavê wî bi dehan kes wenda bûne; hin jê li Ermenîstanê derketin hin jê jî li metropolên tirkîyeyê. Hadî û Zerîxan jî di siya darên sipîndarê de derbarê malbata navborî de diaxivîn. Ji herçar zaroyên derketibûn çiyê jê yek jî zaroyê wê malbatê bû. Beriya şer jî kesên wê malbatê qarişî tu kesî nedibûn. Her ku malbatek berfireh bû jî tu car çavên wan ne li desthilatdariya gund bû. Piştgirî û alîkariyek mezin dabûn 'zaroyan'. Kesek ji wan jî girtî bû. Di gund de hin mezinan ji wan re , "mala keran" digot! Vê navê ha jî ji mahaciriya wergirtibûn; wextê Osmanî hertiştî tevî hev dikin Ermen êriş dibin ser wî gundî jî. Hemî gundî gund dîterikînin, dibezin. Kesên wê malbatê gund naterikînin, ew baweriya xwe bi Ermenan tînin ku dê qarişî wan nebin lew re kirîvatiya wê malbatê û Ermenan jî hebûye. Hemî kesî malbatê dikin gomek û agir beredidîne! Ji malbatê çend kes hew xwe xilas kirine. Gundî jî hê jî ji wan bi gazin in ku çima tînin û hêrsa şer tenegehiştine û hatine kuştin.

Hadî carê dî bi diya xwe re van tiştan giş şîrovekir. Bi hêrs bû.

---Ew kes giş jî bê xisar in, zaroyên wan zaroyên hêjane, tu kes ji wan nebû sixur, çima evên mezin basa Serker nakin, ji camîyê dernayê lê ji sibehê heya êvarî di bin çengê kelemteran de ye. Ciyê ku însan tê de xweş be hertim xweş e.

Gotina Serker ji alî ciwanan ve weke nav li kesên ku ne ji refên wan bû hatibû datanîn.

Zerîxan ji hewayê hênîk xwe bi Hadî ve şidand. Darikê di dest xwe de avêt bin darê û axivî.

---Dibe ku kes bê xwedî bin, malbat bê xwedî bin lê dem û zeman tu car ne bêxwediye berxê... Carna hin însan li ber çav dibe mar, carina ev mêrê însan e, carna birayê însan e, carna jî xewnê însan e...

Hadî dibistana navîn kuta kiribû. Ne bi awayek domdar be jî pirtûk dixwendin. Ji pirtûkan bêtir gengêşiyên wî û hevalên wî pêşî lê vekiribû.

Van gotinan bandor lêkir. Nêrînên di hiş de weke refek reşêlekan ku ji dengê bereyan fur bidin.

Ji daran tirîjên di nav sikakan de zêde ronahî nedida. Kesên li golik û zarokên xwe digeriyan ji tava heyvê sûd werdigirtin. Hadî û Zerîxan jî rabûn qanz, lûk û mirîşkan ber bi kox ve 'kiş'kirin. Bi serjêkirina lûkek dil lê asan nebûbû.

--Bav û bira, ez wê mirîşkê jî sor bikim di rê da bixwe.

---Guh medêêê, dayê, çer çawa be perê ga vaye di bêrika min de...

Ev gotin waxtê ji dev de derdiket qijîna jî ji dil de dihat. Zerîxan jî pê dizani bû.

---Ma ga ji te çêtir e, ême ma çend rojên li dunyayê. Ma kes bi qasî min û bavê te lebitî, ka dawî bû çî...

Sofî di gund de bi alag a xwe nav û deng dabû. Di mêrga wî de kesî tayek li erdê nedidit. Miriyê mihan bû. Zivistanê daw li mihên wî qelew dibû. Her mihek wî weke çêlekek bû. Ewqas jî jîr bû. Ji vî gundî hîç heznedikir. Li gundê kevn xwedî bostan bû. Di kewarên fenî de mêşên hungiv xwedî dikir. Qelî, rûn, toraq, lovi, durmeyên goşt û kundir zivistanê di kulîna zerîxan de têr tije bû. Însanek merd bû jî. Lê merdiya wî bi tenê ne ji însanetiya wî bû; di gund de xwe bi tenê hîs dikir. Bi gotina gundiyan bê pişt bû. Tu car nedixwest bi kesî re pevbiçe. Carê neçar mabû ku pevbiçe, tu lêzim alîkarî nedabû wî. Zerîxan ji neçarî rahiştibû kevir û daran û weke mêr bikaranî bû. Ji wê rojê de bi herkesî re bi pişo pişo dem diborand. Piştî Hadî mezin bûbû jî vêca ji bo ku serê Hadî nekeve belayê dest ji herkesî re datanî. Vê deruniyê bandor li Zerîxan jî kiribû. Ji bo qirşek bi gotina Hadî, canê wê diçû. Lê tu car ji Hadî tu tiştêk teksîr nedikir.

Ji mirîşkan jê yek ber bi nava gund ve lez da xwe. Zerîxan ji bo ku ba laçik jê serî de neavêje koşeyê laçik xist dev û da dû. Bi hêrsketina Hadî re zivirî. Zirze avêt ser qulpa derî. Darikê di ber re derbas kir. Kete milê Zerîxanê û meşiyên hundir. Waxtê derê pêş de dikatin hundir li ser derê hundir wêneyê Hadî, li dor wêneyê wî wêneyên piçûk ên nasên wan hebû. Wêne bi hevîr bi qartonek ve hatibû zeliqandin. Qarton jî bi naylonek zirav hatibû nuxumandin. Zerîxan bi coş lavayê wî kir.

---Heba hiş bi min re nemaye, qaşo min kiribû dilê xwe minê resmê te bigirta.

Hadî dest avêt cizdan, wêne jê derxist û da diya xwe. Zerîxan ku di azebtiya xwe de bi tilîka qiliç deboyê rûn bilind kiribû niha mîna lemê li ber hişkbûnê bû.

Zerîxan wê şevê du doşekên ji hiriyê avêt serhev. Her layifek jî li kêleka doşekan raxist ku bi şevê Hadî ji ser doşekan de ku biketa bila neketiba ser erdê. Layifek ku besî du kesan bû ji bona biavêje serxwe datanî ser doşekan. Hadî bi hemd xwe dirêj kir. Zerîxan destûr jê xwest ku tiliyên lingê wî mis bide. Hadî lingên xwe da dîwêr û li ser bir û anî. Hinek jî bi hêrs.

--Ha dayê, mêzebike nigên min çi qas rihet bû, tamam?

Zerîxan kenek sar re şevxweşî dayê û çû. Beriya ku bikeve nav nivînan weke her carî yazmeyê lihev bada, weke ben li serê xwe zexim girêda, laçik avêt serê xwe; êdî hebên serêşê jî hukum lê nedikir. Waxtê gore ji nig derxist nig lê weke hinarikên dergûşek bi tayê ketibe bi tîn bû. Tilî xist nav tilîkên nig û mis da. Êdî çermê nig ziwa û tenik bû. Ew ji xewê bêtir ji bo ku bedena wê asan be serî datanî. Carna ku bi bayê şevê re xwişîn bi pelan diket ew hêşar dibû.

Li vê erdnîgariyê siruşt û ol tiştêk di jiyana însanan de bi cî kiribû,destê sibehê herkes şiyar dibû.Helbet wê sibehê beriya dîkê sibehê Zerîxan şiyarbûbû.Li pêş malê sivnik di dest de bi xişte xişt derûdor paqij kir.Mirişk,qanz û lûk beredan derve.Çû kulfînê to yê li ser mast berhevkir û kir sahanek.Nanê sêlê di tepsiyek piçûk de hur kir.Hebek sîr hejiqand û xist nav çortanê.Rûn û salçe qijiland berda nav çortan,dû re jî bereda ser nanê hurkirî.Ji goştê lûkê parçeyek nerme hilanîbû.Ew jî pijand.Cara pêşî bû ku ewqas den diavêt nav avê.Bi nav teştê ket çî nanê bê pijik û reşik hebû jimart.Sifre rêz kir.Destik jî datanî perê sifreyê û çû li ber serê Hadî rûnişt.Dest nedîçû ku wî şiyar bike.Çend ayet xwen û pifê ser û çavê wî kir.Hadî çav lê vekir.Zerîxan bi lez çû hodeya ku têde razabû.Rahişt kirasê xwe anî rê Hadî da û dest bi axaftinê kir.

--Min ad kiriye ku tu bi ruyek ruspîtî derbas bibî ezê kirasê xwe bişewitînim.

Hadî pê dizanibû ku çiqas kesên malbatê ji tengasiyan xilas dibûn wê kiras dişewitand.Hew pê keniya.Li ber destşokê gotinek ku di kurdî de dihate bikaranîn cardî hate hişê wî;kurd wextê yek dikeve ber mirinê ji bo wê wextê ,"Li ber xwe dide." Dibêjin.Di kêliya mirinê de jî peyva berxwedan derbas dibe.Hadî ji bilî kurdî hew bi tirkî dizanibû.Tirk ji wê wextê re ,"Can veriyor." Dibêjin.Gotin li kurdî wergerand."Can dide."Carek dî fikirî."Ku ji bo me li hember mirinê jî berxwedan hebe gere ji niha de ez xwe amade bikim."

Lawaz bû.Cixare jî dikişand.Bêhna goştê pijandî ew aciz kir.Lê ji bo xatirê diya xwe parçeyek jê xwar.Bi tevî tasa di dest de dibû çar tas av vedixwar.

Sofî jî golik û çêlek berdabûn.Li ber derî ,"Qîzê." Got û bêyî ku dengê Zerîxan bibihîze ket hundir.Bişkokek ku li erdê dîtîbû nîşanê Zerîxan da,"Ha ha ,te dîtiye çer dibiriqe."got û li ser sifreyê runişt.Rengên candar û diteyîsin bi tenê ne li xweşa Sofî li xweşiya herkesî diçû.

Weke adet bû ku tav li bilindciyên gund hinek şîrîn dibû kesên gund serî dida riya navçeyê.Jin giş ji mêran bi gazin bûn.Ji hêlek ve jî bi vî halî kêfxweş bûn,"Ku van mêran neçin Gimgim wê ji bêkariyê hevudu bixwin."digotin.Sofî piştî xwarina çend loq nan xwe ji çûyîna sûkê re amade kir.Ku hinek dereng bimana wê hemî dolmîş biçûna .herku otobusa Îzmîr saet di yekî de ji Mûşê radibû jî Hadî ji bona ku hevalên xwe ên li navçeyê bibîne lez dikir.

Çawa dihat gotin ku kêr li Hadî bihata xistin xwîn jê nedihirikî;çanteyê li piştê,lê bûbû bizota agir.herku nig datanî erdê nig bi erdê ve dizeliqî.Li darên ku wî di rojek bi şilî de li paş xanî ajotîbû ku niha bi ser bejneke diketin mêze kir.Tê gotin ku hêrsa herî mezin di kenên bê deng de veşari ye,ew jî bi kenek bê deng li dolmîş siwar bû.Soz ji diya xwe girtîbû ku ew li dû dernekeve derve.Zerîxan jî di holê de li ser cilên gelêrî av li pêş wî rijandibû.Li ber paceyê jixwe çûbû bûbû dareke hişk.Ku Hadî ew halê wê bidita dibe ku dev ji çûyîna xwe jî bereda lê li gor wî diya wî li ber şibakeyê êhstrên hurik dibarand.

Çemek di bin gund de diherikî.Dolmîş waxtê di ser pirê re derbas bû Hadî carek dî li gund mêze kir.Kesên di dolmîş de,henek li hev dikirin.Ën henek dikirin giş jî kal bûn.

"De wele emê îro jî bajariyan ji xewê şiyar bikin."

"Giş hîledarîne lewma dereng şiyar dibin."

"Ma ew mîna me ne ,ciwamêran ji jinên xwe hez dikin."

"Ka,ku wisa bûya jinên wan ewqas bez girê nedida."

"Xortino,hun li henekên me nenihêrin,em hew devê xwe vala nahêlin."

Navçe ji alî kesên navçeyî ve weke "Mala Xwedê " têtê binavkirin. Ji bilî ava sar bi hewayê hênîk û xweş,bi hêşinahiya xwe jî li xweşa kesan diçe.darên sipîndarê navçe nuxamtiye.Derdora navçeyê jî bi çîmena şaviyan reng dide.Navçe weke sînga çiyayan e.Payîzan bi hezaran qîjîk destê êvaran li sipîndaran datînin û newayek bi deng li navçeyê bela dikin.Herkes bi wê newayê hesret e.Niha şênî bi qasî heşt hezaran bû.Lê her sal weke çem û lehî însan koç dikirin.Beriya şer jî wanî bû.Çandeke berfireh însan

gojî dikir,nîvê navçeyê alewî ne,hindik be jî Ermen ,çend gundên Çerkezan jî heye.Bêtir alewîyan rûmetek mezin didan xwendinê,bandora wan li misilmanan jî dibû.Du sûkên navçeyê hene û weke ,sûka jor û sûka jêr,tête binavkirin.Li sûka jor dikan û qehwexaneyên alewîyan,li sûka jêr jî mizgeft ,dikan û qehwexaneyên misilmanan cî digirin.Di meha rociyê de li sûka jêr tu xwaringehên vekirî tune ne,ciwanên misilman jî ji bo xwarin bixwin diçin sûka jor.Avahî ji tirsê erdhejê giş yek qatin ji xeynî hin dikan û avahiyên fermî.

Beriya şer destê esiran karmend û hin kesên hal xweş li texsiyan siwar dibûn û li ciyên seyranan araq vedixwarin.Li sifreyên araqê çandekê pêkeniyên derbarê navçeyê de pêşdeketibû.Di pêvajoya şer de araqvexwarin pir kêr bûbû.Niha şer rawestiya bû.Hêdî hêdî dîsa di govendan de sifreyên araqê dihatin rêz kirin.Her ciwan bi hesreta govendê ye.

Hadî jî piştî ji dolmîş de peya bû li hevalên xwe geriya .Nedît.Li ser kaniyê dest da ber lûleyê bi keserkûrî av vexwar.Li herdu sûkan du car piyase kir dev û devê kolanê de coho hebûn,ji hêlek ve jî dengê avê guhdarî dikir..Li bajarokê bi axîn dinihêrî,heya sivînekên dikanên yek qat ên ku hêlînên teyr û tuyan tê de xuya dikir bala wî dikişand.Sûkê hê vala bû.Ji dikana ku kaset dihat firotin dengê dengbêj zelal û qube bû.Çiqas dixwast sivik bimeşe jî laş lê giran bûbû.Roj li navçeyê şîrîn dibû.Weke ,a baş ew e ku ez siwar bim û derî li kela dil dadim,fikirî.Ber bi qerajê ve meşiya.Sofî çanteyê wî weke dergûşek dabû kêleka xwe.Çav bi Hadî ket rabû ser xwe û deng li şofêrê dolmîşa di rêzê de kir.

--Aha , vaye lawê min hat,ka ka wî qoltixî jê re vebiqetîne got.Qoltixa paş şofêrê dabû.Şofêr,"Li ser çavên min xalo,hema bila dilê te xweş be "got û kursiyek piçûk li ser wê qoltixê berevajî datanî.Rêwî giş amade bûn.Li benda nexweşek mabûn.Şofêr li saetê nihêrî.Dema wî li ber kutabûnê bû.Mala rêwiyê nexweş pirskir.Bilêtên di dest de da berpirsiyarê rêwîgehê.Hadî bi axînek re xarê destê Sofî bû.Maç kir û da ser eniya xwe.Sofî pêşî eniya wî maç kir,dû re hinarikên ruyê wî.Di wê hewayê çixsayî de birûskek li dil û hişê Hadî veda;bi binavkirina wî delalîka ber dilê wî,bayê zozanan,kulîka rengîn,evîndara wî bi qasî bîst mêtroyî dûrî wî,li ber kaniyê weke ku li benda yekî be destan pevxistibû û bi nêrînên hawarî li wî dinihêrî.

Evîndara wî ji gundek dereke bû ku li navçeyê bi cî bûbûn.Yeka şonzdehsalî bû.Lêvên zirav,çavên zeytûnî,bejneke sivik,bêvilek piçûk û li rû hatî.Haya wê ji çûyîna Hadî hebû.Beriya sê rojan soz û biryarên xwe kiribûn yek.Hadî jê re gotibû ku bêyî xatir ji wê bixwaze wê biçê.Hadî mîna mirîşka serjêkirî pelpitî li ser qoltix.Çav lê tarî bûn.Seyran li ciyek wanî sekinî bû ku wê dolmîş di ber wê re derbas bibûya.Lê şofir ji bo ku biçê wê nexweşê jî bigire berevajî berê dolmîş da rojava.Seyran tilî xist devê xwe.Diran li goşt rûnişt.Li sûkê nihêrî.Zivirî ku çiyayek bibîne.Tu çiya pê ve xuya nedikir.Soz dabû diya xwe ku dê zû biziviriya mal.Ku bavê wê Firîg pê bihesiya wê hêrs biketa.

Biryar da ku wê biçuya mal , bi riya tîlefônê di ser Zerîxan de tîra dilê xwe bigiriya.Lê soz,soza dabû Hadî ku wê tu car negiriya!"Girîn."got xwe bixwe,"Ma çi şerm heye di girînê de,serê me jî diêşe em derman dixwin,ma xwarina derman şerm e."Rê da hêstran.Lê hêstrên bê deng dil lê asan nedikir.Weke xezalek nêçîrvan li dû be zû bi zû meşiya.

Asîman li ber çavê Hadî dişibiya govenda cinan,tê de conega,şêr ,xezal,zebanî,dengê dergûşan,hawar,kenên çiriyayî,ba,baranek qîrî,çiyayên bi birîn,mirovên nivî kimyewî û dest bi çek ,xort û ciwanên li ser hespên sipî,kew û çivîkên bê serî,Xoce Xizir,pora hin jinan di destên bi xof de,qîrîn...

xwêdan lê sar dibû.Dest da ser bêrikê.Du kevirên saxsî ku weke morîk bûn ji kaniyê wergirtibû jê re bû hewînî.Dengên rêwîyan bi wî hêwirze bû.Bi sedan ba li hişê wî rabûbû.Ji zaroktiya wî de çi bîranîn hebûn weke kerengper û bistiyên tazî deng didan.Bi berstûka îşlik girt,bi sînga xwe ve zeliqand ku xwêdanê bikişîne.Halê wî halê perîşanan bûn.Şerm,poşmanî ji niha de weke dilopên qîrê di ser dil de dadipalî.

Gihîştibûn ser Pira Evdirehman Paşa. Pira dîrokî bi bûyereke dîrokî nav daye, Şêxseîd li ser vî pir hatibû girtin. Li keloşka pirê qereqolek hatibû avakirin. Her ku şer hatibû sekinandin jî herkes li vir di bin lêgerînê de derbas dibû. Waxtê nasnameya xwe dirêjî leşker da hewl da ku şik venekişîne. Çawîş î pîspor dirav da şofêr ku ji Mûşê ji wî re cixare û kaxizên 'lîstika loto' bîne. Ev lîstik li vî welatî dizê xeyalên kesan bû. Lîstika bi şens bêtir serbaz û leşkeran û karmendên biyan ji êş û tîrsa şer hinek be jî xilas dikir. Ji ber ku wê ji çawîş re bianiyana çawîş jî bi navê ku di bin çiyiya wan de nemîne deng li leşker kir ku nasnameyan bêyî ku se bike li kesan belav bike. Dil hinek li Hadî fireh bû. Lê hezkiriyên wî lê bûbûn bahozek, henaseyên dirêj û fireh ne besî dilê wî bûn. Rû lê sorahiya hewrên biharan. Hewl da ku her tiştî ji bîr ve bike. Serî da ber paceyê. Êdî dengê kesan dibihîst. Du rêwiyên li kêleka wî runiştî bi dengê nizm diaxivî. Jinika navsere gazin li mêrê xwe ê bi rû dikir.

---Hemin te em ji Îzmîr anîn vir te bihîşt em hinek li vir bimana, hîna gelek kes hebûn ku wê tevdîra me bikirana, magalonek penîr û postek toraq li ku besî me ye..!

Zilam bi zimanê yekî oldar diaxivî.

---Bêbavê ma ne terş maye ne jî mêşin, herkes desteng ûê xizan e.

---Wele mîna qeyran û birçîtî li van deran tunebe. Li Îzmîr kes êdî bi hesreta pariyek nan in.

---Her malek îlahîm jê yek an dido li ewrûpa ne, bi qasî ku nemir nejtî bijîn pere ji wan re tê şandin. Heyra dengê defê ji dûr ve xweş tê, te lawê Cemîl nedît ji bo jiyana wan rebenên li Ewrûpa çî digot.

Van gotinan çiqas hinek be jî bala Hadî vekişand ser Ewrûpa jî dil ji bo heval û hogirên wî, dê û bavê wî dikelî. Şoreşê bi hêlek xwe bandor li herkesî kiribû ew jî ev bû ku ji dil û can nêzî însan dibû, bi hêla xwe ya însanî kesan di bin bandora xwe hiştibûn. Bîrdozî ne xema kesî bû, wan bi çavên xwe didît ku ew kesên ji bo mirişkek an jî qevşek giha mêr dikuştin niha zaroyan wan li ber çavên wan bê berjewendiyên şexsî dimirin. Weke keviyek li peravê Mûradê bû, bîranîn bi leme lem di ser de diherikîn.

Di otobusan de kes weke demên rabirduyê bi deng nedixavî. Yekî sî salî, xwedî riya sêrek, çend diran ji dev weşiyayî li hevalê hadî ê rêwitiyê bû. Bi dengê nizm pirs li ser pirsê ji Hadî dikir. Hadî bi berisvên kin dixwest pêşî li sohbetên duvdirêj bigire.

---Tu diçî ku?

--Îzmîrê.

--Baş e, ez jî diçim wir. Diherî xebatê?

--Na.

--Lê?

--Leşkerî?

--Niç.

--Kesên we li wir in?

--Hii.

Zilam van bersivan bi bê belediyê ve girê da lewma dev ji pirsan berda û derî li xemên xwe vekir.

---Ez ji gundê Tata me. Te navê Tata bihistiye?

Hadî bi wî gundî baş dizani bû. Gundek ku gelek welatparêz jê derketibûn. Dîsa jî Hadî xwe li warê tenêtiyê digirt.

--Erê.

--Tu qey çûyî wir?

--Na.

--Min zaroyên xwe ji bihar de şandibû gund. Ev bîst rojin ez hatime. Cînet çere ye gundê me jî were ye. Dîsa mîna xemek ma di dilê min de.

Zilam axîr dikişand. Hadî bi bendikê i qoltixa pêş ve dilîst. Çar saet li rêwitiyê barî bû. Ji Mazrayê derketibûn. Ciyê sekirin û kontrolê ê dawî mabû. Şofêr nig li pêpelûka firênê sivik kir. Leşker lehweya sor li wan bilind kir. Otobusê li kenarê rê da sekinandin. Duajo

deriyê bagajê vekir. Kesî li nasnameyan nenihêrî. Leşkerek weke mizgîna serkeftinê bigihijine serbaz tiştêk di dest de ber bi qereqolê ve beziya. Leşkerek dî jî bi hêrs deng li rêwiyan kir û tûrikê di dest de rê da.

--Ev çante ê kî ye?

Yekî navsere ji kêleka hevala xwe rabû ser piyan û bersiv da.

--Ê min e.

--Dakeve jêr.

Piştî pênc xulekan rêwî mîna piling bi hêrs ket hundir û bi dengê bilind diqiriya.

--Tu li vê ecêbê binihêre, ji wî wetir karî kinf e!

Karî gihayek pelfireh e. Li Serhed biharan tê hişkirin. Bêtir ji bo berşoşk û îshalê ava wî tê xwarin.

Mîna hemî rêwiyan ken bi rê Hadî jî ket. Hewaya otobêsê û çavên ziwa ew li xewê germ dikir. Lê ew bi rik bû; heya herikîna Firatê nedîta wê raneketa. Saet di pênc û nîvan de otobês li çiva Firat difetilî. Bi dest pace paqij kir. Dil lê asan nebû, bi enîşka xwe carek dî pace paqij kir û li Firatê nihêrî. Çiqas ciyê ku lê derbas dibûn zuxur bû jî robar ker, lal û giran bû. Wê, bi ruyê şîn, deng di çîrok û dastanan de bilind dikir. Ew, xwedî dastanek wanî bû ku di efsaneyan de dihate gotin ku wê bibe sedema şerek cîhanê.

Hadî di nav du xulekan de qutika dil vekir. Nizanibû ku Firat Seyran li dilê wî dineqîşand an Seyran Firat li dil dineqîşand. Ji Seyran bêtir Firat şiband çavên diya xwe; di Firatê de jî hêviyên kal, xezebek, di nihêrinên wê de jî agir, tîr... Ji wî wetir Firat şerma wî dide ruyê wî. Serî serbest di ber xwe de bereda. Weke li ber bedewiya wê biçê secdeyê, çav jî girt û hemî xem û fikaran di wê kêliyê de kilît kir. Weke ji Seyran hez bike bi rûnêrmî dihênijî.

Rêwiye dî jî dev ji wî berda bû. Pirtûkek helbestan kiribû naylonek piçûk û li nik xwe hiştibû. Li helbesta navdar ya ku bi "Ev çiya" destpêdikir digerî. Helbesta helbestvanê navdar Ehmed Arif ducar sêcar xwend.

Hêdî hêdî tari diket erdê û her der radipêça. Saet di duduyê şevê de ew ghiştibûn navçeyek Sêwazê. Herkesî li wir xwarin xwaribû. Derketibûn derve. Piştî otobês bi rê ket tirîj tev de hatin vemirandin. Ew li qoltixê li pêş ya ne li paş şofêr rûniştibû. Şofêr dengê teybê ji hundir da birîn, hew hoparlora li pêş deng pê diket. Deng gelekî jî nizm bû. Wanî, derb û wesle dîsa rast hev hatibûn; strana ku Hadî pê re diheliya dihat gotin, di çewkiya "Te we wez kuştim lê lê/bi çav û biryanan e." çavên hadî ji Firat û ji çavên dayika wî bi coştir bû. Ji jineke bi derd wêrektir hêstir gilêr dikir.

Fanêre ji xwe de kir. Nameya Seyran ya di bêrikê de bi bîra wî hat derxist. Bi rumetek name ber bi çavan ve bir û xwend. Name bi tîpên tirkî hatibû nivîsîn lê çarin û hin çewkî bi kurdî bûn. Seyran reha jiyana wî bû, beriya ku nameyê bixwîne kena wê ku hertim rexne li Hadî nerm dikir bi bîr anî. Weke sond û biryar li xwe girt ku wê hertim rexneyên xwe di kenan de derbikiriba. Ku pir hêrs biketa wê dîsa wek Seyran hew lêv lihev bitewanda. Destnivîsa ku dişibiya nivîsa mixî li ser kaxiz baş hatibû bi cî kirin.

"Keko qurban rêka Mûşê rê dikişîne

sola delalîkê min teng e nig diêşîne

Ezê porê serê xwe ji delalîkê dilê xwe re bikim sol potîn e

Çiqas tu werî xewa min ezê go bidim kilama Hesenîko û ya Huso û nazê.

'De wer were berxê m were

Seyran ji can li benda te ye."

Name evqas kin bû lê ji bo Hadî bi qasî du pirtûkan bû. Herdu stranên gelêr ên ku bi evînen bi nav û deng hatî havên kirin, strana Aram ku hinek guherandibû wek kêrek ko li ser dil daçikîn. Xebatên wî Seyran bi tevî her du hevalên wî ên di bin çav de bûn di siya evîna wî de carna diman.

Siya Xeyalan

*“Bejnziravo mîna şiva bê kelemo
Dilê min liyan e sê cara liyan e
Tu hildayî ser darê û di bin te da dikin bibirin guliyên e
Hîn rojekê te li min nedî bîna derewan e.”*

Ji dastana Memê Alan

Bejnzirav mîna şiva bê kelem bû. Dil lê liyan bû. Gelek kesên ku bîna derewan jê nedihat li vî bajarî di her gotinekê de derewek bi cî dikir.

Basmane ciyê herî bi nav u deng bû ji bo kesên dereke; kesên niştecih ji wê deverê nefret dikirin. Ciyê hezar fen û fût têde têde lîstin ji wan ciyan bû.

Hadî xwe gihandibû ciwanên ji gundê wî bûn. Ji ber ku ew beriya Hadî hatibûn du heb ji wan da pêşiya Hadî ku wî bigerînin. Kesê şebeke şîret li wan kiribû ku pevne negerên dibû ku şik bikişandibana. Ji sewsiyê gujîn ji serê Hadî dihat. Nedixwest dilê wan bihêle. Hema dest bi pirsan kir:

“Hun ji bo çi heya niha ma li vir?”

Her pirsê Hadî çar bersiv werdigirt.

Xalit—Lawo lawo, nepirse, wele çûyîna me zehmet e, rê giş hatine girtin.

Şeko---Segbavan însan dixapînin, ha îro ha sibê.

Biro—Gere em îşev herin...

Tekîn—Em li van deran gurî bûn, tew xwe nîşanê me nade, her carî tê me her yekî mîlyonek dide me, sed cara bi namûs sond dike û diçe.

Hadî—Ez çawa dikarim xwe bigihînim wî?

Şeko—Gere saet di çaran de were hotêlê. Te biryan bi wan re kir?

Hadî—Na.

Tekîn—Eman eman tu pere giş nedî wan! Tu dixwazî bila Biro xeber bide xezûrê xwe bila ew mîna kefil bikeve ara we?

Xezûranên Biro li Îzmîr rudiniştin. Ev fikir li xweşa Hadî jî çû. Biro çû tîlefon bike. Hadî û ên dî bê serûber piyase dikirin. Li ber derê her xwaringehê yek diqîriya.

“gel abi gel, doyabildigin qeder.” (Keremke kek kerem ke, heya ku tu pê tîr bî)

“Ucuz, balik, quru fasulye. (Masî, loviyên hişk, malê erzan.)

Bi sedan kermêş li camekan di tîkoşînê de bûn! Xwarinên di paş camekanan de xwiya dikirin run lê sar bûbûn. Her loviyek hişk hingiya mabû werimîbû. Hadî birçîbûna xwe ji bîr ve kir. Tekîn weke şîret, “nebî nebî ku tu li van loqanta nan bixwî, tuyê jardadayî bî ha, em ji xwe re nan digirin, hinek tamatêz û pênr besî me ye.” got û dest bir ser milê wî. Nediya û halê ku ew tîde dijiyan wan gişkan bihestiyar kiribû. Di ser halê wan de jî roja beriya wê rojê gundiyeke wan bi gotina wan bi wan re bêbextî kiribû; şebekeyan tîlefon dabû hotêlê ku heft heb biçin. Gundiyê wan ku navê xwe Şakir bû bêyî ku xeber bide wan çûbû.

Di nav wan de ê ku bêtir çavnas û sîyasî Hadî bû. Hadî zagona lîstikê ji wan re got.

---Derbarê wî de tiştên nebaş nebêjin, ji vir heya Fransa wê destê herkesî li ser qûna herkesî be, kî xwe xilas kir, hunbûna bi bawerim we jî wanî dikir.

Gotinên Hadî çiqas bi wan rast dihat jî nedixwestin bipejirînin. Gihîştibûn kolana herî bi nav ku navenda Basmaneyê bû; ên sêlikên komputeran difirotin, ên tîlefônên destan, ên sol û şekalên kevn, ên cil û kincên kevn. Li serê kolanê du heb xwaringeh hew xwarina bi navê melemen difirotin. Xwarin ji hêk û bacanên sor dihate çêkirin. Bi piranî leşkerê diçûn wê xwaringehê. Heya bê erzan bû. Rusipiyek ku li ser cilek kevn runiştibû, cixareya qaçax dikişand, li ser dest jî sakoyek kevn ku rê dida daku miştêrî bibîne bala Hadî kişand. Hadî bêyî tu tiştî bibêje, sako ji dest wî girt, dest kir devê xwe û maç kir. Kesê kal bi metelmayî li Hadî nihêrî, ew nas kir, ji kêf û şadbûna pelpitî.

--Wey ez bi qurbana te, tu û van dera, ca ca, de hela rune...

Ciyê ku Hadî runiştiba jî tunebû! Bavê hevalê wî ku haya kesî ji hevalê wî tunebû. Beriya du salan neçar mabûn ku koç bikin. Piştî pê hesiya ku wê Hadî biçe derve poşman bû ku ew rawestandibû.

--De herin kurê, te hey dît ji nişkave di ser vir de girtin. Li kolanên wisa negerin.

Li hotêlê cî terxan kir. Hotêl di sikakên askor de bûn. Weke rêzêhotêl bûn. Şev bi mîlyonek lîreyê tirk bû. Li ciyên dî ji pêncan ji dehan kêmtir tunebû. Hola hotêlê piçûk bû. Tê de du sewkî ku jê re bi tirkî qenepe tê gotin hebû. Bêyî qenepeyan ji bo şêwirmend cî hatibû vebirîn. Li ser maseya şêwirmend santralek piçûk. Duqat bû. Hodeya Hadî li qatê jêrîn bû. Piştî şiyariya Şeko Hadî jî da hodeya wan. Ew hode jî li heman qatê bû. Di navbera qatê jêr û dîwar de valahiyek hebû û serê wê bi textik û naylonan hatibû girtin. Du jinikên navsere li ser tupê hêk diqelandin, du zilam jî di ser wan re sekinî bûn kufîna wan bû cixare dikişandin û sohbet dikirin. Ku kesên wanî li navçeya wan bigeriyana dê bigotina, "Mitrib hatin". Tu miştêrî ne xema wan bû, weke ku di mala xwe de bin tevdigeriyana.

Hadî piştî çante danî hodeyê Tekîn derî li hodeyê qefiland. Biro jî hat cem wan. Li holê kesên runiştî bi kurdî diaxivîn. Jê yek weke bixwaze Hadî û hevalên xwe jî dengê wî bibîhîze bilind diaxivî.

---Na birayê min na, heysîyet û şeref bi şebekeyan re nemaye, ev bû mehek me em li van deran perîşan in, ma bi telaq ne ji zaroyên min ên hur bûna minê niha hûrê wan bereda erdê... Niha perekê me bidana me emê biçûna mala xwe.

Gotinên wî kesî tu bandor li her çaran nekir lew re wan li navçeyê bi kefîl pere dabûn şebekeyan. Ji bo Hadî jî hew bîrxistinek bû.

Kesê ku herçar ciwan hatibûn teslîm kirin li Stenbol bû. Wî wan teslîmî yekî dî kiribû. Ew kes jî Çepexçûrî bû. Saet di çaran de hat wir. Hadî rewşa xwe ji wî re vegot. Bi sê hezar û pêncsed mark lihevkirin. Lê xezûrê Biro nepejirand. Pismamek Tekîn li navçeyek Îzmîr mamoste bû. Tekîn tîlefona pismamê xwe dayê. Kesê şebeke ku yekî ziktirş bû hema rahişt tîlefone bîrîkê. Bi zimanek nerm û şîrîn destpêkir.

---Li çepexçûrî xwaringeha min hebû. Hemî şofêrên qemyonan min di nas in. Na na, ez bi te beled im, qet bila tişt neyê ser dilê te, îro sibeh ez wî dişînim, piştî lawik çû Îtalya ezê werim çayek te bixwim, temaaam, min navê dibistana ku tu lê dixebitî nivîsî...

Bi lez.

---Gelî xortan hun baş in ne, vaye li ber çavê we ez çiqas diperpitim, meraq nekin. Got û çû.

Piştî pismamê tekîn bi kesê şebeke re axivî bû bi Tekîn re jî axivî bû. Tekîn ji Hadî re rewş anî ziman.

---Ger em sê hezar û pênc sed mark li hesabê pismamê min razînin.

Hadî, "Serçavan, em sibehê razînin." Got. Şeko bi sergêjî hêrsa xwe derkir.

--We se dît, wîlawo, dîsa pişt da me û çû, ka gere îşev em bi rêketana..!

Ji bilî kenê tu tişt nemabû di dest wan de. Herpênc pevra kenîyan. Kesê şêwirmend ku salê wî nêzî pêncî bû ji halê wan re serî dihejand.

Hadî û Şeko ber bi hodeyê ve çûn.Ji hodeya li kêleka hodeya wan dengê nifteyê hat,derî vebû , pêşî kesek por lê sipî û li dû wî jî çend kesên bi tewrên xwe bal dikişandin derketin.Şeko çawa derî girt weke razek kes pê nizanibe derbike,"Ewê Çepexçûrî jî ji viya re dixebite,serê wan ewê porsipiye."got.Hadî bê deng xwe avêt ser nivînan.Şeko weke bikeve mala matê.Hadî li gotinên wî gotin zêde kir.

--Ew jî bi yekî din ve girêdayîye,ê din jî bi ciyek dinve...

--Tu ji ku dizanî?

--Ma tu di guhê ga de yî;de bide ber çavê xwe carna di rojê de bi hezaran kes derbas dibin,pereyê li meydanê,ma ev îş û karê zaroyan e..

Şeko jî li ser nivînan rûnişt.Serê xwe kir nav destên xwe zîq li erdê nihêrî.Hadî raketibû.Şeko rabû û derket.Saet nehê şevê bû hê jî Hadî şiyar nebûbû.Hevalên wî nanek bi tevî bacanek sor ji wî re hiştibûn.Şeko dixwest ku wî şiyar nekin.Tekîn hêrs ket.

---Ma hingiya hatiye pariyek nan nekiriye devê xwe,Biro tu û Şeko biçin hodeya dî rabikevin.Em jî li vir.

Biro û Şeko derketin.Tekîn ew şiyar kir.Çavên xwe mis da.Diya wî bi bîra wî hat.Hewl da ku biçê têlêfon bike ,nedixwest hest li diya xwe germ bike.Tekîn nan û bacan li ser parçeyek rojnameyê rêz kir.Îskanek plastîk jî bi av dagirt û datanî ber.Herdu hevsa bûn.Li gund, Tekîn herku bi dil ve bi wan ve girêdayî bû jî ji tirsê dê û bavê xwe newiribû bi wan re bi hevalî bigeriya.Niha serbest bû û dixwest bi siyanet û rumet wê şermê ji ser xwe rabike.

Hestiyariyê hinek cî dabû dilfirehiyê.Dil lê ji birçîna dixewirî,nan da ber gezan,bacan parçekir,jê parçeyek dirêjî Tekîn kir.Tekîn sipasî dayê.Di pênc xulekan de nanek sax xilas kir.Her ku qirik lê ziwa dibû av vedixwar.

Derket ku biçê dest û rûyê xwe bişo.Ew jinika li ber tûpê bû hê jî li ciyê xwe runiştandî bû.Hadî bê hemd lê nihêrî.Jinik bêhneke kûr li cixareyê da û çavek avêt Hadî.Rû li Hadî sor bû.Bi lez derî vekir û ket hundir.Di tewrên jinikê de tinaz xwe dida der lê dîsa jî Hadî baş jê fêm nekir.Li hundir ji Tekîn pirsî.Tekîn hinek jî bi şîret deng bilind kir.--Îşê te pê tune ye,li van deran li ku ye însan li xwe dikeve şik û gumanê.Te bala xwe neda serûçavên wê,qey jinik ji rojê xeyîdiye...Ez doho bi rê de dimeşiyam,jinikek bi lez ji hotêlek li jorê fuarê bi lez derket.Li dû wê yekî bejin bilind,di stu de zincîrek zêr,derket.Wextê xwe gihand jinikê ez bi qasî sê gavan ji wan dûr bûm.Bêbav şîmaqek li ruyê jinikê da min got qey birûsk ji ber çavan pekiya.Rebenê dest da ser çavên xwe ku xwe jê biparêze lê wî bi pora wê girt û ew vekişand hotêlê.Ji niha de tirsek ketiye dilê min;van şaran li hêlek dibiriqin li hêla dî jî kêr û nêr jê diherikin.

--Bavê te qey li diya te nexist?

Herku hevsa û heval bûn jî Tekîn nedixwest bersiv bida.Mizmizî.

--Ew mêr û jin in..!

Hadî keniya.Bi taybetiyek kesên xwe dizanibû,ku însan bi şermên xwe destpêbikira benda li pêş razên wan hildiweşiya.

---Di gund de bav û diya min ji alî hezkirinê ve bi tilîkan têne nîşandan, lê yekcaran dunya li wan teng dibû,diya min jî wek jinika ku te bas kir bê çare dîma;şevê bavê min em giş ji mal kirin der,ji bona ku kes bi me nehese em neçûn malên cîran û lêziman.Sar bû.Diya min nan pijandibû.Tendûr hê germ bû.Me gişkan nigê xwe kir tendûrê.Ji tirsê em nikaribûn biçûna mal ku me cilek bianiya biavêta serxwe.Pişt li me gişkan bûbû textik...Lê rast e,rastiya dê û bavê me û vana jî ne yek e...

Tekîn gotin ji devê wî girt.Li gund bi tevî ewqas derfetan tu car kes li ser tiştên wanî nedixivî û nedifikirî.Niha li biyaniyê ,li hodeyek hotêlê pevra parve dikirin.

---Ez pir ji xuyek bavê xwe aciz dibûm,diya min pir dixebitî,bavê min perê şîr digirt,berx difirotin,her roj diçû navçeyê.Weke kesek merd dihate nasîn.Carna diya min tişt jê dixwest nedianî.Şevê ji ber ku çixat li mal tunebû diya min dîz dereng xist,bavê min lê xist.Wê çaxê ez pir piçûk bûm.Min sond kiribû ku ez mezin bûma minê jî di dev wî re bianiya...

---Tu hîna jî li bavê xwe bi hêrs î?

---Na,waxtê ez mezin bûm,birayên min mezin bû îja jî diya me pişt da me û bi bavê me dida kişandin,niha jî dilê min bi bavê min diêşe.

Tekîn li layifê nihêrî.Kincek weke fanêre ku erzan kirîbû lixwe kir,xwedê rihetiye bide te got û serî danî.

Roja Hadî nû destpêkiribû;çav li dolaba ku jengê avêtibûyê nihêrî.Piştî demekê jeng li ber çav dişibiya şiklên ecêb.Destê xwe da pêş tirîjê ,bi siya dest nav dinivîsî li ser dîwar,wêne çêdikir!Waxtê destê xwe gerand pîrika li koşe bala wî kişand.Jeng,pîrik û gemariya li erda hodeyê bîna wî teng kir.Weke ku xwe piçûk bibîne.Rabû,goreyên xwe ên naylon ku êdî hinek peritî bû hilda,çû şuşt ,bi erda hodeyê ket û paqij kir.Pîrika li dîwar jî paqij kir.Pace vekir.Bi vekirinê re toz û xebar rijiya.Bi qasî nîvsaetekê xebitî.Gore avêt qutîka sergo û dîsa li ser nivînan xwe dirêj kir.

Hewl dida ku hest lê germ nebe.Di çûyîna wî de bi qasî tîrsa girtinê û rewşa aborî nexweşiya wî jî sedem bû,carna dilê wî diêşiya.hay bavê wî jê tunebû lê diya wî pê dizanibû.Soz dabû diya xwe ku li Fransa nexweşiya wî pak bûya,ewê bi qasî sê sal bixebitiya û dageriya.Lê dîsa jî arê dilê wî roja li ber ava bû,ruyê wî jî di rengê hewrên di asoyê de.

Hefteyek li hatina Hadî borîbû.Çiqas biçûna gerê jî ji wan yek weke nobedar li hotêlê dima.Wê rojê jî Şeko mabû li hotêlê.Waxtê Hadî û ên dî ketin hudir b hêrs pekand ser wan. ---Hun li ku man,zû çantemantê xwe bigirin emê herin.

Bêyî tişt bibêjin çante wergirtin û dan dû Şeko.Kesê şebeke navnîşan dabû Şeko.Li texsiyê siwar bûn.Li ciyê hatibû kifşirin şebeke dîr sekinî bû.Xortek dî li nik wî bû.Wan ji xort re destnîşan kir.Xort,"Merheba ji we re "got û da pêş wan.Ew birin malekê.mal weke koxek li ber hilweşînê bû.Bi tirkî ji avahiyên wanî re,"Gece Kondu" tê gotin.Bi tevî wan bîst rêwî bûn.Kebaniya malê bi destek bi çepilê zaroya pêxwas û paşvala girt,weke biavêje paş derî kişkişand daku cî ji ên hatî re bimîne.

Şebeke şîret li riwêyan dikir.

--Têlefônên bêrîkê bi we kî re heye daynin vir.Netirsîn,ku hun bêne girtin jî wê dîsa we berdîn,hun li ku bin jî emê xwe bigihînin we,di keştiyê de wê bi sedan kes hebin.Hun hertim lihev xwedî derbikevin.Ku hun hatin girtin, eman eman ,navê me nedin kelemteran,tiştekan wanî be wê him hun him jî em têde biçin.

Hadî bi pixkîn dikenî.Şeko niçindan wî ,"Çi ye tu ji bo çi dikenî?"

--Bi derewên wî,ma hay kelemteran ji wî tune !Navê wî bête dayîn wê hinek dî baca zêde bide.

Hadî jî têlefona ji bêrîkê de derxist ,kart jê derxist û şikand,têlefona danî meydanê.

Deh têlefona hatibû berhevkirin.Her ciwan weke zaroya xwe biavêje devê gur xemgîn bû.Di demekê de cixare kişandin çawa ji bo wan dihat wateya mêraniyê ,di van salan de jî têlefona bêrîkê dihat heman wateyê.

Hemî jî kurdên bakûr bûn.Herkesî bi çav li hev dinihêrî û dixwestin ji hev tişt fêm bikin.Hadî dest avêt zaroya li paş derî û ew hembêz kir.Di stu de morîkek şîn hebû.Dest avêt morîkê keçik bi pora wî girt û kişand.Pirqîn bi herkesî ket.Bavê keçikê xwe hewceyî derbirinê kir.

---Nexweş e.Çi dibêje em xatirê wê naşkînin,tebera bûye.Keys bi dest ketibû ku perde vekişînê ser rewşa xêniyê xwe jî. Li van deveran bijîşk pir bi buha ye.Bi milyar dirav li vê keçikê çû.Min li ciyek pir xweş ed kiriye.Bi xêr ezê sala pêş me xêniyek ava bikim.

Ji bo rêwiyan tu wateya van gotina tune bû,bi ser de jî herkesî dizanibû derewa dike.Waxtê şebeke rêwî li mala wî dikirin mêvan hercarî bi qasî pêncî milyonek didan wî.Carna ku mêvan bi şev diman jina wî ji neçarî li derve ciyê ku ji bo kuçik hatibû lêkirin ,cilek diavêt ser xwe û li ser çongan radiza.

Hadî hê jî yekcaran li çavê zarokê dinihêrî.Di çavên wê de kurahiya Firat û nêrînên Seyran didît.

Şebeke derketibû bi tavî mazûvan.Hadî li ser u guhê rêwiyarî dinihêrî.Bi berpîrsiyarî şîret li wan kir.

--We kinc û cilên sîpor jî bi xwe re aniye an na,bi vî halî wextê li Îtalya hun ji kampê birevin wê bi kincê we bizanibin ku hun koçber in.Hadî dît ku axaftina wî li xweşa gişkan çû hêz wergirt.Di keştiyê de jî tiştêk bê serê me xwe şaş nekin.Em giş lihev xwedî debikevin.Ji rêwiyarî jê sê heban tu kincê sîpor bi xwe re neanî bûn.Ji çend heban jî , ji bilî markên hatibûn wergirtin, bi navê xwarina di rê de sed mark hatibû girtin.Hadî hinek bi hêrs.

---Ma hun neçar in ku baweriya xwe bi herkesî bi her gotinê tînin.Ma ne xwarin jî li ser wan e.We ji bo çî sed mark da wan.Têlefona jî ji me standin.Ne mîsoger e ku em diçin jî.

Ji rêwiyarî jê yek made li xwe tirş kir.Ew kes gundiye şebeke bû.Lê xwe aşkera nedikir.Ji rewşa wî kifş bû ku gundiye kal bû.

---Na na,pir însanek dirust e,pê piştras bin.Pariyek heram naxwe.

Hadî hew bi axaftina wî keniya.

Saet di heftan de mazûvan çend nanê patî ku jê re lewaş jî tê gotin,bitevî tepsiyek burxur danî meydanê.rêwî bi ser ketin.Hê kevçî di dev wan de bû şebeke ket hundir.

---De zû bikin,dolmîş vaye li benda we ye.Çav zincîrek zêrîn ku di stuyê rêwiyek de bû ket.Xwe ranegirt.Wê zincîrê bi xwe re nebe,di rê de ji Afganiyan bigire heya Îranî û Îraqiyan kesên degîşik hene.Ez li ber zincîr nakevim,tirsim ku tişt bînin serê te.

Xort bi madeyek tirş û bi nêrînek bi xof li çavê wî nihêrî.Şebeke xwest rê li axaftina xwe biguhere.Xort destûr nedayê.

---Ew kesên ku sê çar hezar dolar dirav didin we paxav bi vî zincîra çend quruşî nakin.Dîsa kesên Îranî û Îraqî jî tunene.Em dizanin bê ka ew jî kî ne.

Rû li şebeke sar û sor bûbû.Lê ew hîn bûbûn.Yek caran bi serî ve li zinaran diqelibîn.Ruyê xwe ê reş veşart.

---Bi rebê alemê hun mîna zaroyên me ne, erê em jî ji vî îşî pere qezenc dikin lê em di ser we de jî dilerizin.

Xort bi dest weke dev ji van şelafiyan berde bibêje nîşan da û da dû rêwiyên dî.Bi tenê rêwî li dolmîş siwar bûn.Piştî du saetan li keviya bahrê bûn.Ciyek asê.Şev tarî bû.Piştî ji dolmîş de peya bûn yek hat pêşiya wan.Navê şebekeyê wan got.Hadî "rast e" got.Ew kesê ku çav û serî lê mîna cin direqisîn,"Bidin dû min "got û meşiya.Li keviyê bi qasî pêncsed kesî kom bi kom bûn.Li derdora her komekê jî çarpênc kesên şebekeyan hebûn.

Bi tevî nediyarî û metelmayîne kêfxweşî jî ketibû dilê Hadî.Hercarî yekî ku li hotêlê li dû ew kesê porsipî derketibû bala Hadî dikişand.Di komên dî de hemwelatîyên tirkîyê tune bûn.Hew bîst heb.Ën dî bi piranî Afganî ên mayî jî kurdên başûr û rojhilat bûn.Piştî hemî rêwî birin li keştiyê siwar kirin hê koma hadî birin.Ew mirov jî li keştiyê siwar bû.Mirovê bi kesê porsipî re eleqedar bû.Yekî bejind bilind,lawaz,riya wî zirav ,por lê gijik,û hew çend diran mabûn di dev de.

Xofa mirinê ketibû dilê Hadî û hevalên wî.Ew kesên di rê de fetisîbûn bi bîra wan hat.Poşmanî morala wan xera dikir.Ew kêlî ji bo wan doho,pêşeroj û hertişt bû.Bê xwêdan li wan sar dikir.Giş mîna mêşinên di germa havîne de bikevin kuyê.Şeko henek avêt ber .
---Lawo bi xwedê ez ji vê rêwitiyê re nabêjim amîn,ca hela li halê gemiyê mêze bikin,mîna hêlkana rizî,min bi xwe tu tişt jê fêhm nekir.

Herkesê lihev dinihêrî bi ken silav li hev dida.Di navbera Tekîn û keçîkek başûrî de sê kes hebûn.Ji kesên mîna Tekîn alûs û li ser xwe re li gundê wan ,fîtal, dihat gotin.Li hêlek keçîkê mamê wê.Li alî dî jî jinepîrek nasê wan.Hingiya cî teng bû keçîk xwe zikepişt dikir.Tekîn ê li milê çepê tavn dida daku hinek cî ji keçîkê re fireh bibe.Keçîk jî hewlên Tekîn haydar bû lê xwe lê nedikir xwedî!Keçîk bi dengê bilind bi van peyvan dest

bi axaftinê kir,"Belam , ême ..."Tekîn fêm kir ku kurdeke başûrî ye.Ji bo wî êdî di keştiyêde hew keçik hebû.

Niha gundek li ser avê bû.Kaptanên keştiyê li meydanê tunebûn.Bêyî kaptan kes ne haydar bû ku dê kî li wan xwedî derbiketa an jî kî berpîrsiyarê keştiyê bû.Herkesî dixwest ku fêm bike.Dem diborî.Bê li wan sar dihat.Herkesî çiqas di bin şal de şalek dî an jî derpiyên stur li xwe kiribû jî sar bû.Çiqas cî teng bû jî her rêwiya xwe bi ê dî ve dişidand ku necemide.Humehum bi însana ketibû.Herkesî rewş şîrove dikir.Ku însan li kaşên keviyê hebûna dê wan bigota keştî keştiyek şere û şervan amadehiya şer dikin.

Aslîka di qatê şevê de li serî ber bi Tekîn ve zivîrand.Xwîn li Tekîn dikelî.

Dem ber bi destê sibehê ve.Ën Afganî û ên dî ketibûn derdê dolaran jî.Hadî û kurdên bakûr ne di atîra markan de bûn;ku biziviriyana jî markên wan li ciyê xwe bûn.Ji rêwiyên jê hinek çilmisî bûn ,hinek digiryan.Wan dolar dabûn.Hinek jê nizanibûn ku dolarên xwe dabûn kî jî.Dû ji keştiyê bilind dibû.Hawar û qîrîn bi rêwiya ket.Tekîn ji cî rabû,li ber nigên Aslîka li ser piyan Rawestiya.Dunya li rêwiyên tarî zimak.Hadî jî rabû ser piyan.Ew kes li ber çavê Hadî ket ku ji hundirê keştiyê de derdiket.Hadî şik bir ser wî ku wî agir beredaye keştiyê.Pir dem derbas nebû ku li keviyê bi sedan leşker.Çend tekneyên ku weke ewlehiya keviyê dihate binavkirin nêzî keştiyê bûn.

Tekîn mîna dergûşa li dû diya xwe li dû Aslîka bi kelogirî dilebitî.Waxtê Aslîka li tekneyê siwar bû wê jî li derdora xwe pa bê ka Tekîn jî siwar bû an na.

Keştî hate temirandin.Piştî nîvsaetekê hemî rêwî birin hewşa qereqolê.Maseyek ji dozger re amade kirin.Hercarî yek dihat hember wî.Piştî agahiyên nasnameyê werdigirtin çend pîrs araste dikirin weke,"Tu diçî ku?Kî alîkarî da te?Te çiqas pere dan?Tu eleqeya te bi rêxistinê re heye an na?"

Hadî xwe li dawî digirt.Tirs û fikar ketibû dilê wî.Xwe li dawî digirt li gorî wî wê dozger jî aciz bûya wî nema tişt jê bipîrsiya.Kesên kamera di dest wan de li dû dîmenên balkêş bûn.Herkesî serî berbijêr kiribû.Heya êvarî incex hesêb ji sed kesî pîrsîn.Dozger guherî bû.Du roj û şevê man li wir.Kesên bakûr ji ên dî vediqetandin.Hêsi li çavên Tekîn ê ku bûbû gola xwînî xuya dikir.Aslîka ji dûr ve waxtê halê tekîn dît wê çaxê hezkirin di dil de keliya.Hêvî li herduyan jî şikestibû.

Hadî bi tevî gundiyan xwe dîsa li hotêlê bûn.Kesê şiwirmend pîrs ji wan dikir.Li hêlek e jî henek û tinaz.

"Çi bû berxên min,hun neçûn?"

.....

"We nav da,hun dan televîzyonê jî."

.....

Hadî dixwest a di dilê şewirmend de fêm ike.

--Em hatin girtin.

"Gere hun bihatana girtin!"

--Ji bo çi?

"Hun çend heb ji tirkîyê bûn?"

--Nizanim.

"Televîzyonê de hate gotin,hew bîst û pênc heb tirkîyeyî bûne,ên dî gişt derxistin derî sînor."

--Tu dixwazî çi bibêjî?

"Ma hîç bala te nekişandiye heya niha?"

--Çi?

"Çiqas keştiyên tê desteserkirin tê de bi piranî riwêwiyên dereke û biyan tê de hene."

--Min hê jî tu tişt ji gotinên te fêm nekir.

"Kurê min,hemî dolarên wan ma ji şebekeyan re,ku ew nehatiban girtin dê şebekeyan bi qasî heyşsed hezar dolar heqê keştiyê bidana."

Şikên Hadî rast bûn.Wî kesî bi qestî agir beredabû keştiyê.Keşti jî ne ew keştî bû ku rêwî heya Îtalya bibira.Sohabeta bi şêwirmend re li xweşa Hadî diçû.

--Tu dibêjî em bûne masiya nîvçe ya di bahrê de?

"Hunê biçin hîfç meraq nekin,weke ên çûn hun jî hunê biçin,ji we hinek wê bi Jinên Ewrûpî ên bi wijdan ku salê wan çil pêncî ne re bizewice temen li xwe pûç bike!Hinek ji we wê qasî deh panzdeh salan di karê avadaniyê d bixebite û tût û rût,nemir ne jî li wan deveran bijî.Hinek ji wê bizewice û nema êdî vegere...Çizanim..."

--weke ku tu jî xwedî êş bî?

"Mi çavê xwe kor kir sê lawê xwe şand.Jê yek li Elmanya bi yeka çil û pênc salî re zewiciye neam dikare xwe ji destê qehpikê xelas bike.Ën dî jî bi qaçaxî dixebitin lê hê jî tu gû bi dst wî neketiye.Ewrûpî we hertim li ser pira Siratê dihêlin,derdê di ser derdan de jî hertiştî bi navê însanetiye dikin.ma di vê rêwitiya we de qey pariya wan tune ye...Ez jî kurd im berxê... "Piştî van gotinan ji berkêşka maseyê du qalib sabûn dexist da wan û bi tewrên dayikek şîret li wan kir.

"Rabin biçin xwe bişon,xem nekin ezê ava germ li we nebirim."

Kêfa wan ji germahiya şêwirmend re hat.şêwirmend tu car xwe li kesî nedikir xwdî,her roj dibû şahidê karesetan.Hadî wextê sabûn ji dest girt xema kesên hatibûn zivîrandin bi wî re parvekir.

--Xalê min,nêzî çarsed û pêncî kesî bûn ew,ev jî tê wê wateyê ku malik li çaesed û pêncî malbatî xera kirin...

Kesê şebeke vala nesekinî bû.Bi şofêrê 'tir'ek re lihev kiribû.Ciwan hê di nav avê de bûn wî berdestê xwe şandibû.Dîsa ketin rê.Vê carê li benda tariyê jî nesekinî bû.Li ciyek xalî û keresî li tirê siwar bûn.Şebeke du kêrên tûj da wan ku bêhn li wan biçikiya diviya bû çadira li ser tirê biçiranadana.Hê bi qasî du kîlomêtro neçûbûn kelemteran pêşî li tirê birîn.Dîsa qereqol,lêpîrsîn .Vêcarê agahiyên nasnameyê hilnegirtin ji ber ku haydarbûn ku ew hê ji bin çav derketibûn.

Weke bêşensiya xwe dihesibandin.Beriya êrişa yanzdehê Rezberê her roj bi hezaran rêwî bi awayek serbest derbas dibûn,lê niha dewletê rê nedida.

Bi kulmisan bi dîwarê hodeyê ketibûn.Hadî hêviya xwe ji riya bi ser avê de birî.Ji Tekîn tika kir ku lêzimê wî markên wî bîne bide wî.Tekîn çû tîlefon kir.Mamoste ji tekîn re gotibû ku yekî dî heye her carî hew du kesan bi tirê dişîne.Ku Tekîn jî bixwesta dê Tekîn û Hadî bi wê riyê biçûna.Tekîn nikaribû bi pejiranda lewma markên wî li navçeyê li nik zêrevan bû.Bi Hadî xweş hat.Navê sîmsar dabû Tekîn.Tekîn jî nav û navnîşan da Hadî.

Bê hal bûn.Giş raketibûn.Saet di heştê sibehê de xeber hat ji wan re ku diviya biçûna Edenê.Gişkan xatir ji Hadî xwestin û serî dan riya Edenê.Wextê Tekîn û Hadî hevudu maç kirin Hadî bi xemgînî çend gotin jê re got.

---Navê wê Aslîka bû.Hêvîdar im ku hun rojekê li Ewrûpa hevudu bibînin.Dil li Tekîn tenik bûbû.Bêvila xwe kişand û bersiv da.

--Ev dilê rezîl însan nizane li ku birîn hildigire.

Hadî bi tena serê xwe di sikakên basmanê de digeriya.Dikanek ku tê de goştî mirişkan dikirin nav nan û difirotin hebû,xwe li riya dikanê girt ku xwarin bixwe.Cotek solên sîpor ê herî erzan kiribû.Şekal lê peritî jî.Çû pêncî markên dî hur kir.Nan xwar û heya yanzdehê şevê geriya.Li vegeê di holek bankeyek de du kes li ser kartonê weke ku li ser doşeka hevrîşîm bin raketibûn.Li wan nihêrî.Bû niçeniça wî,"Bi qasî însan bêşeref,bi qasî însan har û hov, bi qasî însan baş û binamûs dîsa însan e"got û ket riya hotêlê.

Di hodeyê de weke girokek ar bû.Bi tena serê xwe mabû.Hê hay jî dûriya xwe çêbû.Dil lê bûbû dilê çivîkek birîndar.Hîskîni pêket û giriya. Serî lê giran bûbû.Mîna dayika dergûşa wê weke meyt li ber çav be bi sergêjî di hodeyê de diçû û dihat.Hewayê hodeyê jî ew tengezar dikir.Li dû girîne çav lê ziwa bûbûn.Serî û gewde lê sist bû.servekirî kete xeweke giran.

Dotira rojê çû navnîşana sîmsar.Wan ji kesên tacîr re sîmsar digotin.Sîmsar li vesaneka hatibû kifşkirin li benda wî bû.Ev kes ji sîmsarên dî çêtir bû.Wî tu kes nedixapand,çawa bîryan dikir hertişt bi wî awayî bi rê ve dibir.Ew jî bi saya pismamek xwe ketibû vî karî.Ji heftayê an jî mehê carê du kes dişand, serê însanê jê re hezar mark dima.Hadî û sîmsar xwe bi hev dan nasîn.Sîmsar pênc hezar mark jê dixwest.hadî di cî de sar bû.Sîmsar sedema pereyê zêde jê re vegot.

---Piştî riya avê ket talûkeyê û ewqas kes di rîyan de mirin,şofêr jî çar hezar mark dixwazin.Dimîne hezar mark,ji wê hezar markê jî ez hinek didim yekî dî ,ê dî dimîne ji min re.Bo xatiran ez sêsedê dî jî ji te nagirim.

Sîmsar ji navçeya wan bû.Hadî çû tîlefonê Sofî kir.Gere heya roja mayî jê re hezar û pêncsed mark bişandiba.Hadî mîna delodîna n dimeşiya.

Sofî bi tevî Zerîxan rica ji gundiye kiribû.Zêr bi deyn wergirtibû û ji hadî re bi rê kiribû.Hadî û sîmsar dîsa hev u du dîtin.Lê sîmsar bê hêvî bû;gere kesên dişand hinek bişibiya şofêrên tiran.Hadî hê jî weke zarokek xuya dikir.Hadî markên Sofî jê re şandibû jî da sîmsar.Sîmsar markên li nik mamoste jî girtibû.Tarî ketibû erdê.Sîmsar Hadî bir hinda şofêr.Şofêr li Hadî nihêrî.Neket serî.Bi destê sîmsar girt û ji Hadî dûrket."Ez ditirsim ,hîna zarok e,wê li bikevin şikê."Sîmsar hinek jî bi xemgînî û dilsarî hat nik Hadî û rewşê jê re got.

--Wele,kurê kerê ditirse te bibe.Mark dan Hadî û xatir jê xwest.

Hadî bê hêvî bû.Anor û rewşa wî nedihîşt bizîvîre gund.Ji kesên ji karesat û afata di navbera Îtalya û Arnawit te xilas bûbûn jê yek hevalê wî bû û li Stenbol bû hê.Tîlefonê wî kir.Hevalê wî di tîlefonê de navê sîmsarek ji navçeya wan bû û li Stenbol bi cî bûbû got.Li gorî hevalê wî riya herî baş niha ew rê bû.

Tîlefona sîmsar wergirtibû.Sîmsar ji gundê wan zewicî bû.Gotinên wî jî yek bi yek dişibiya gotinên sîmsarên dî.

"Tu hema siwar be were.lawê hevlingê min jî vaye li vir.Ewraqên wî amade ne.Hema siwar be.Gere sibehê em karê te yê fermî xilas bikin.Ku tu li Îzmîr saet di dehan de siwar bî,sibehê saet di heft an jî heyştan de li vir î.Ez li pêş rêwîngeha (.....)li benda te me."

Rewşeke bi mij û dûman...Her axînek bi xwe re destek goşt ji canê wî dibir.Ku rewşa bavê xwe û diya xwe ya ku wextê zêr deyn kiribûn dianî ber çavê xwe wê çaxê xwe piçûk didît û laneta kûçikan li xwe dianî.Her êşê ji xwe re dikir hêza biryarê;wê li Ewrûpa bi şev û roj bixebitiya.Beriya hertiştî deyn bida.Dû re hêviyên dê û bav bi cî bianiya.

Çû hotêlê.xatir ji şewirmend xwast.Gotinek ku şewirmend ne li bendê bû got.

--Xwezî tu nivîskarek bûya...

Li hemî rêwîngehan gerî daku kîjan erzan bû.Raîc û buha bi awayek fermî giş yek bû lê dîsa jî hinekan erzan dibir.Bilêt wergirt.Bi qasî saetekê li wan deveran çû û hat.

Di rê de çav li erdnîgariyê digerland lê tariyê ew keys nedida wî.Rêwiyan di van rîyan de bê deng bûn.Keçika ku hostesî dikir ,sipasiyê xwe derdikir ku rêwiyan şîrketa wan bijartiye.Herwiha zagonên rêwitiyê jî bi bîra rêwiyan dixist.

Piştî du saetan keçik poşetên qehweyê,ên çay belav dikir.Ji hêlek ve jî bi bîr dixist ku "cola" jî heye.Waxtê hat nik Hadî ji Hadî jî pîrsî.Hadî hinek jî bi fedî diranên xwe ên zerbûyî vedişart,bi deng nizm "Qehwe." Got.Keçik di ser wî de xwar bû,"Ev kesên evqas bi serbestî diaxivin yek ne hêjahî tilîka te ye,tu ji bo çi evqas bi şerm tevdigerî,ma ne heyfa te ye."axaftina keçikê mîna satila ava sar bi ser de rijiya.Bi bédengî li keçikê nihêrî...

Gotinên keçikê bû sedem ku li şerma xwe bifikire.Di şevbuhêrkan de bi saetan li ser çongan bê deng rudiniştin.Hertim wan zimanê xwe terbiye dikir.Dibistan ji bo wan huzura yezdan bû.Ev tişt ku li hişê wî carek dî ter dibûn serî dihejand.Carê ku bi meleyê fermî re derbarê ol de ketibû gengêşiyê li ku bû di gund de ferman lê dihat rakirin ji alî kalepîran ve.Tu tiştên xerab jî negotibû,hew ji mela hêvî kiribû ku hinek jî bala însanan vebikişîne ser rastiya wan.

Waxtê toza qehweyê dirijand îskana pilastîk bîranînek wî bi bîra wî hat. Hê heştalî bû. Bavê wî ardê salê berdida kewara ard. Ew şlftazî kirbû û kiribû kewarî. Wî ard didewisand daku ard bi cî bibe! Piştî ji kewarê derketibû bi awêneyek piçûk li xwe mêzekiribû. Rahîştû kevîran û bi çêr û dijûnan re avêtibû diya xwe. Hemî jinên cîran bi wî kenîya bûn. Kena wan ew bêtir sor kiribû. Baskên çavan dadixist û bilind dikir daku hêri rê nedin xwe.

Li ber derê rêwîngêhê sîmsar li benda wî bû. Hemî rêwî ber bi serwîsa nav bajêr ve meşîyan. Ew ma li ser piyan. Sîmsar nêzî wî bû û, "Hadî" got. Hadî merheba lê da. Her du jî li serwîsê siwar bûn. Sîmsar pasaport û nasnameya wî jê girt. Pasaporta xwe ji havînê de weke tevdir wergirtibû. Sîmsar ew bir mala xwe û ji bona vîzeyê Bulgar derket çû.

Êvarî vîze girt û hat. Merivên wî hebûn. Li deriyê sînor jî yek dîtibû. Serê her rêwiyê pêncsed mark dida kesê di derî de peywirdar. Wî jî şîretên xwe li Hadî û li lawê hevlingê xwe dikir.

--Li Bulgar wê jinîkek bê pêşîya we, hun hîç mereq nekin. Li ser we heryekê gere sê hezar mark mabe. Bi vê gotinê dixwest qise ji wan bikişîne. Hadî pê derxist û serî li gotina wî birî.

--Min hezar mark da te li ser min ma sê hezar û du sed mark. Rastiyê jê re negot. Sîmsar, "Ne xem e." Got, çay ji wan re dagirt û dom kir.

"Divê hun her yek hezar mark jî bidin jinîka li Bulgar. Piştî hun derbasî Zagreb bûn du hezarê mayî jî bidin Hemo. Hemo ji ji navçeya me ye. Ew pir baş dixebite. Hun viya bizanîbin bes e, çî dibe kêfa wî ye dawîya dawî hunê derbas bin."

Çivîkek Baskışikestî

*“Çiya bilind de
Ez te nabînim
Sorgul sor bûne
Ez naçirpînim
Ez dil di ser dilê xwe û te ra nahewînim.”*

Ji zargotinê

Li Zagrep bûn. Hêvî êdî li Hadî diseridî. Hemo li lawê mamê xwepirsî. Mamê wî û sîmsarê li Stenbol hevlingê hev bûn. Hema mark ji wan xwest. Hadî derxist mark dan wî.

.Di pozê xwe de vin diaxivî. Yekî pişt lê hinek xûz bû. Nêzî çil sal bû temenê wî. Jina wî Bosnayî bû. Ji wir şûn de heya Silovenya wî kes dişandin. Li Silovenya jî sîmsarek dî hebû kes ji wir derbasî Îtalya dikir. Hemo weke ku mizgîn bide wan diaxivî.

--Şansê we pir e, hunê hema îşev bi rê bikevin. We heryek çiqas ji bo xerclixê pere ma li ser we?

Hadî—Sed û pêncî markê min ma.

Lawê mamê wî hew keniya.

Êvarî berdestê Hemo hat ew girtin û ketin rê. Ew li Hirvatîstan li malek bi cî kirin û çû. Mazûvanê mal zilamek pêncî salî û jina wî ya çil û pênc salî bû. Yeka runerm û devlîken bû. Dengê pir nerm li ser bû. Jinikê ruşelt ji bo nivînên wan amade kiribû. Hema ji kulînê xwaarinên amade kiribû li ser maseyê bi cî kir. Tewrên wê ên germ bêhn lii Hadî û hevalê wî fireh dikir.

Hadî ne ji wan kesên xerîbî dikişand ji wan bû, li navçeyê jî li gelek malan bûbû mêvan. Bi çav gore nîşanê hevalê xwe jî da. Bi destan destşokê ji jinikê pirsî. Jinik weke xeletiyek kiribe bi ken, “Ya ya “got û ciyê avdestê rê wan da. Herduyan jî gore, ser û çavên xwe şuştin. Hadî goreyê şil di dest de ber bi derê pêş ve meşiya. Jinik bi tirs beziya, gore ji dest wî girt û bi destan xwest ji wan re bibêje ku gere ew tucar dernekevin derve. Herduyan jî bi şîroveyan ji jinikê fêm kirin.

Yekî xwînşîrîn bû. Wextê xwarin dixwar jinik bi rehm û şewqet li wî dinihêrî. Bi rengê xwe jî dişibiya ewrûpiyan; wextê li Îzmîr di mala berdestê sîmsar de şîret li rêwiyar kiribû ji rêwiyar jê yekî ji wî re, “Bila tu xema te tune be, lew re tu dişibî wan” gotibû. Wî jî di bin çavan re li jinikê dinihêrî gelo jinik bi çiyê xwe diya wî bi bîra wî tîne.

Jinik hînî hin peyvên bi kurdî jî bûbû. Piştî wan xwarin xwar, “Hewal, sipas?”! got û feraqên li ser maseyê berhev kir. Hadî jî alîkarî da wê. Hadî gavên dostaniyê avêtibû. Heya piştî destên xwe şuşt jinikê bi destan serê wî mis da û pê kêfxweş bû. Hevalê wî jî weke çavnasiya wî bipesîne, “Îşê te îşe, ji niha de jinik mîna ku diya te be, bi alîkariya jinikê be jî tuyê derbas bî.” got û keniya. Hadî li her ciyê heya ji dest dihat hevok dibijartin.

--Jin li her cîyê jin e, ku mêr kanî be ew dibin Ava Mezin. Ava Mezin milek Mûradê bû. Herdu jî hinek bêdeng man. Xemgînî û bê haliya wan li xweşa jinikê çû. Jinikê bi tenê ne hin peyvên bi kurdî dizanibû herwiha kesên kurd û deruniya wan jî hinek dizanibû, ew di kiliyek de mîna lehiyên biharê dicoşiyar di kêliyê de jî perîşan dibûn. Deng li wan kir, “Hewal, sitiren...” got û bi dest dxwaz kir ku bila dengê wan nizm be. Ev bû tiştê ku Hadî tucar nedikaribû bi cî bianiya, stran gotin. Hevalê wî jî bê deng ma.

Jinik bi ser wan de neçû. Bi sedan kes li mala wê bûbûn mêvan. Serê her însan dirav ji sîmsar digirt. Carna hin kes bi mehan mabûn li mala wê. Mêrê wê bi roj tu car li mal nedisekinî. Ew him ji dirav dilxweş bû him jî ji însanan ku bi tenê nedima.

Dotira rojê her du li ser nivînan weke ku li gundê wan dihat gotin, bê xem razabûn. Tav li xênî şîrîn bûbû. Z ilamê jinikê dîsa ji mal derket û çû. Roj li wan bûbû nîvro. Herdu jî şiyar bûn.

Hadî hingiya ji mal derketibû bi çavek ji dil li ber awênayê li xwe mêzenekiribû. Dest da tuncika xwe û dîsa da aliyek. Lawaz bûbû. Ber çav lê kûr bûbûn. Mil ber bi paş ve li xwe fireh kir. Hate holê. Jinikê herdu dest bilind kir û ji heryekî deh mark xwest. Herduyan jî bê xem derxist mark dan jinikê. Jinikê hê taştê da wan. Çerçawa bû wê di nav rojek an du rojan de biçûna. Lê roj dîsa li Hadî çep dizivîrî. Êvarî bi qasî çar kesên dî jî anîn wir. Saet di nehê şevê de herçar rêwiyên wê rojê bi tevî hevalê Hadî birin! Hemo ne li wir bû, berdestê wî ku rêwiyên bakûrî jê re ,eyaxçî, digotin ew dibirin. Hadî bi hêriş ji wî kesî pirsî ku ji bo çi nabe. Wî kesî xwe li rebenî datanî û bi tirkî bersiv dayê, "Rica ederim, bana söylenenî yapıyorum. Sanırım sorun paradır. Hemo para istiyor." (Tika dikim, tiştê ji min re hate gotin ez bi cî tînim, zen dikim ku pirsgirêk dirav e, Hemo dirav dixwaze.) Hadîyê ku ewqas runerm bû niha ji wî agir dibarî.

--Îte söyle, ne parasi, burda başıma bir şey gelirse hiçbirinizin sonu iyi olmaz. (Ji se re bibêje ji bo çidirav, ku li van deveran tiştêk bi serê min de bê dawiya we gişkan pûç e.)

Hadî bi tenê mabû. Ne dengê zarokan ne jî dengê ajalan ji derdor dihat. Ziman tunebû ku bi jinikê re biaxiviya. Ji çante pirtûk derxist. Helbestên ku êdî ji ber kiribû dîsa xwend. Pirtûkxwendin ji bona ku rumeta jinikê li hember wî zêde bibe bûbû sedemek dî.

Jinikê her ku her roj ji herkesî deh mark digirt jî xwarinên bi buha amade nedikir. Pîrî caran jî taştê nedida lewre rêwiyên dixwestin wext di xewê de derbas bikin. Jinikê di wextê taştê de ew şiyar kir. Navrojê jî dîza herî bi nav ji wî re amade kir. Ji wê xwarinê êvarî neda mêrê xwe. Nedixwest mêrê wê bibîne.

Pênc roj lê derbas bûbûn . Tu kes ne dihat ne jî diçû. Carna tîlefona jinikê re dihat lê Hadî nedizanî bê ka mêrê wê ye an sîmsar in. Êvara pêncan du kesêk dî anîn . Ew alewiyek Çorimî bû. Şeva pêşîn Hadî xwe li wî nekir xwedî. Roja dîtir hevokên ku ê Çorimî bikardianî bala wî vekişand. Her ku diçû qeşa ya ji şer di navbera wan de cî dabû xwe diheliya. Navê wî ciwamêrî Duzgun bû. Ji Hadî re diyar kir ku bapîrên wî ji Dêrsim koçî Çorim kirine. Bêhn li Hadî fireh bûbû. Duzgun pir di rê de nemabû. Wê piştî biçûya Îtalya dê zava û xwişka wî bi texsiyê bihatana pêşiya wî. Destek Hadî li ser dil diaxivî.

---Ev pênc rojin ez li vir im lê ez nizamim bê ka li pêş xênî çi heye, rengê xênî ê derve çi reng e, li derdora xênî av heye an çayir û çîmen...

Jinikê bala xwe dabû destê Hadî ê li ser dil. Xemgîn bû. Bi şev Hadî di xewê de naliya bû. Jinikê çûbû li wî nihêrî bû ku ew di xwêdanê de bûbû mîna av. Hinek jî bi lavatî ji mêrê xwe tika kiribû ku daku ji sîmsaran re bigota bila Hadî jî bişandana. Ji ber ku reng jî li Hadî ne rind bû bala Duzgun jî kişand.

---Ma tu nexweş î?

--Na na, hinek bêhna min çikiya.

--Ku em pevre biçin Îtalya emê te jî heya Fransa bi texsiyê bibin.

--Se , weke ez dîl girtibim bêyî ku heqê wî be dirav ji min dixwaze.

--Zulm û zordarî hew reng diguhere, niha em di dest wan de ne, sebir û aramî.

Yekî rahişt melkes ê dî jî cil û xalî tikûz dikir. Jinik dikenî. Hersê runiştin. Hadî çixat ji dest duzgun girt û bi wan lîstik da lîskandin.

Duzgun bi bejna xwe û biriyên reş û simbila stur dişibiya Dêrsimiyên. Dengêk stur li ser bû. Moral dida Hadî.

---Çiya nikarin serî bi xort û keçên we re bikişînin, çi bi te hatiye, ma tu di dest şebekeyên bênamûs de ketiyî emanê; ne ku ew ji hezkirina lê ji tîrsa qûna xwe be jî herkesî derbas dîkin. Ma ne te got ji navçeya we ye... Dilê xwe fireh bike. Ez soz didim te

ku emê heya dawî pevre bin. Ji hêlek ve li ber dilê Hadî dida lê reng liwî jî qimitî bû. Her du bi tevî dema kin jî neçar bûn ku bi hev beled bûna.

Hadî hewl dida ku hevokên herî nerm û şîrîn bibijêre û bikar bîne. Li hêlek ve jî hewl dida ku weke şelafî neyê dîtin.

---Di vê rêwitiyêde ez bi xwe û bi rastiya xwe hesiyam, niha hinek be jî bi rasiya te û rastiya ên dî, rastiya mazûvanên me dizanim û ez dizanim ku em derbas bibin jî emê bikevin nava dilê dêweke heft serî, tu dizanî bi qasî ku tê zanîn çîrok, gotegot û efsane ne ewqas dûr in... Belkî jî em hê jî bi şens in, hîç nebe li ser avê melkemot nêzî me nebû. Ku tu nehatibayî, çî derew bikim, ezê tengezar bûma.

Bi tirkî diaxivîn. Lewre jî carinan Hadî ji bo derbirînê peyv nedidît, wê çaxê jî gotin lê giran dibû.

Panzdeh roj li wan qediya bû. Heft kes û jinikek bi zîstan anîn. Her du jî bi kêfbûn. "Vê carê digot hadî, "Vê carê emê ji vir jî xilas bibin."

Êvarî mazûvan ket hundir bi dijwarî ken li rû belav bû. Derbasî hodeya razanê bû. Hadî û Duzgun li ber destê jinikê weke du keçên jêhatî xebitîbûn. Ew zê de jî newestiyayi bû. Ji bo Hadî û Duzgun ruşelt danî ser qenepeyan. Hode nîşanê jinka zîstan da. Hinek fêkî û mêwe ê şuştibû jî danî ber serê jinika zîstan. Xêniyê wan duqat bû. Weke havîngehek bû. Jinika zîstan û ji mêran yek berdewamî pevre diaxivîn. Kebaniya malê ji bo zîlamê ku tiyê jinika zîstan bû jî ruşeltek danî ser qenepeya sêyemîn da ku ew jî li hinda Hadî û duzgun razê. Ji bo ên mayî jî li hodeya qatê duyemîn cî amade kir.

Waxtê kebanî çû hodeya xwe ya razanê zîlamê wê li ser nivînan kûr û dûr difikirî. Jinik jî ket nav nivînan. Herduyan jî lawek xwe di şer de wenda kiribûn. Li hember kesên li wan dibûn mêvan weke ku peywirek jî bi cî bînin tevdiageriyan. Her roj jî dîmenên şer ên kirêt bi wan rêwiyan re carek dî dijîyan. Zîlam êdî aciz bûbû ji vî karî. Ji hêlek ve jî diravên distand biryar bi wî paşve dixist daku dev ji vî karî berede. Kebanî serî danî ser sînga wî. Dixwest ji avê nermtir be; biryar dabû ku ji bona Hadî tika ji zîlamê xwe bike daku ji wî re bibe alîkar. Zîlamê wê hîn jî weke kevirek hişkesar, bê bertekî difikirî. Kebanî rabû, wêneyê lawê xwe anî. Li ser nivînan runişt û dest bi girî kir. Zîlam serî ji ser balîf rakir, wêne ji dest wê girt û ew hembêz kir. Ji hêlek ve jî lêborîn ji wê dixwest.

---Gere ez êdî biryarek werbigirim, xizanî ji vê êşê çêtir e, tu ji sibehê heya êvarê li ser piyan î...

Kebanî bi coş, "Na na, ez ne ji kar bi gazin im, ji te tika dikim ku tu ji Hadî re bibî alîkar. Niyeta Hemo tune ye wî derbas bike. Te ew roj bidîta dest datanibû ser dil. Ez weke jinek li hember wê dîmenê mam di şermê de.

--Tu dizanî, heya ew dirav nestînin dijwar e.

Hinek bi xof û şik,

--Em, gelo em nikarin hinek alîkarî bidin wî, got û mêrê xwe ji dil û can hembêz kir.

Zîlam cardin serî danî ser balîf, "Baş e" got.

Dotira rojê berêvarî Hemo û berdestê xwe jî hatin. Mazûvan bi taybetî bi Hemo û berdestê wî re diaxivî.

---Jina min ji min û ji we tika dike daku hun kesê bi navê Hadî bişînin, bawer dikim ku nexweş e jî. Hemo hinek fikirî, bi pozê sola xwe hinek dî erd vekola û bi hêrs destpêkir.

--Ev bela giş min dibînin, de ka em hinek zorê bidin ser ku dirav li ser tune be emê bişînin.

Bi tevî markên Sofî ji wî re şandibû giş pêncezar û pênsed mark ghiştibû Hadî. Çar hezar mark li riya wî çûbû. Şesede mark xwaribû. Sêsed mark jî di wê malê de xerc kiribû. Li ser wî mabû şesede mark. Wî hew dused mark di bêrika xwe de hişt, çarsedê dî jî veşartibû. Hemo bang li wî kir. Waxtê Hadî derket Duzgun jî da dû. Duzgun, beriya ku hemo destpêbike axivî. Wî ji deruniya kesênwanî bêtir fêhm dikir, ew bi salan li Stenbol mabû û bi her tiştî re mijûl bûbû.

--Hun bi jîna me dileyîzin...Hemo gotin ji dev wî girt.

--Ji alî te ve tu pirsgirêk tune ye,emê îşev we derbixin lê wê hadî li vir bimîne,pereyên wî kêma in,gere hê hezar mark bide me!

Hadî weke ku ji asîmanan de bikeve.

---Hezar markê çî,li stenbolê me li ser çar hezar mark peyman çêkir,ez xapînokê we me.

Hemo hê jî bi rik bû.

---Ez bi Stenbol nizanim,gere tu pere bidî me...

dev û lêv li Hadî reşûşîn bûbû,xwe ranedigirt.Duzgun hê jî zor dida derî bê ka belkî vebike lê Hemo deriyek asê bû.

--Binihêre Hemît Beg,ku Hadî bi me re neyê,ez jî ji vir nig navêjim tu deverî.Ku em nikaribin bi we emê xwe bi we bidin kuştin,ku ew jî nebû emê her riya biceribînin.

Hemo rê da hevokên bi hestiyar.

---Ji xwedê bitirsin,herkes di nav zar û zêçê xwe de,em li ser van riyên hertim girtin û kuştinê didin berçavê xwe ji bona çend quruş pere.Ma Hadî însanê min e,ez jî naxwazim li vir bimîne.Baş e,wê çaxê bila Hadî soz bide min ku çu Fransa bila hezar markî bide birayên min.

Hesabê Hemo ew hesab bû ku çî bi dest bixistiba ji karê bû.Hadî bi van lîstikan dizanibû lê dîsa jî hinek dest di berxwe de bereda.Ku vê carê jî neçûba wê çî wext birêketia ne kifş bû.Ku difikirî wê dîsa bi tena serê xwe bimîne xof ew radipêça.ÉBaş e,baş e”got û li hember gotina “Hezar mark” derket.

--Soza min soz e lê ez incex pêncsed mark li wir didim birayê te,ew jî piştî ez bixebitim.

Niçeniça Duzgun bû,xwe ranegirt.

--Ne ew însanê te ye,ji bêrikê de pêncî dolar derxist ber bi devê wî dirêj kir û domand.Ev e ev însanê we,ne şerm e,tu niha muameleya dîl an bi Hadî dikî.

Hemo melisî bû.

---Bi sê telegan ne weke hun dizanin wanî ye,binihêre pênc lêzimên min derbas bûn,gere pênc hezar mark bidana ,tobebe ku pênc quruş dan min,ne ez tenê me.Hun jî dizanin ev garanek bê serî ye.

Hadî,”Garan çer garan “got û ji wan dûrket.Duzgun jî da dû wî.Duzgun weke ku bişerefa wî hatibe lîstin bi madeyek tîrş gazin li Hadî dikir.

---Ji bo çî Hadî,mesele bi tenê ne pere ye,wî doza xeracê li te kir.

Hadî dîsa dest da ser dil û deriyê dil li wî vekir.

---Mêraniya însan bi tenê ne di dest însan de ye,ev bû çiqas dem nizanim lê ez baş dizanim ku diya min hertim li ber derî runiştî ye û li benda dengeki ye.Ku ji kerba ew bimire ezê xwe weke kujerê wê bihesibînim.Bila haya te jê hebe ku ez bi însanên wanî baş dizanim.Li welatê me em însanna bi çar navan bi nav dikin yek,Kawa,yek Mem,yek Zîn ê dî jî remza hemî kiritiya Beko...Em bi cîsnê Beko dizanin,ku fersend ket dest wan pêxember dev ji pêxembertiya xwe berdidin û direvin...

Waxtê çûyînê hatibû.Kebanî bangî Duzgun û Hadî kir.Ew birin kulîna.Heryekî du poşetên naylonî da wan ku di ser goreyan de bixin piyên xwe.Heryekî poşetek jî da wan ku bixin çantê xwe.Di poşetan de kartolên xaşandî bi tevî hêkên xaşandî hebûn.Ji dolabê de qatek pîjame derxist da Hadî ku lixwe bike.Hadî nexwest bigire.Jinik bi dengê bilind,”Hewalll” got.Hadî rahişt pîjameyan.Jinik derket.Hadî pîjame li xwe kirin.Pîjame ên lawê jinikê bûn.Waxtê ji dolabê derxistibû hinek xof ew girtibû lê Hadî jî êdî wek lawê xwe dizanibû.Cara yekem bû ku ji ber çûyîna komekê şad nedibû. Hadî xwar bûbû ku destê wê maç bike.Jinikaa zîstan bi dengê nizm bang li Hadî kir.

---Birayê min ,te rehma jinan dîtiye ne,çiqas kafir be jî însan e.

Hadî li jinika zîstan nihêrî,bê bersiv nehişt.Hemo nîşanê jinikê da û axivî.

---Xwişka min kafirê mezin wa ye di ser te re sekini ye,kafir ne ev jinike.

Hemo bi hîrîn dikeniya û diaxivî.

---Na na ferqa min û wan nemaye,ma jina min jî ji van deveran e.

Biryar hatibû wergirtin gere Hadî,Duzgun û du kesek dî li texsiya yekemîn siwar bûna.Hadî beriya ku li texsiyê siwar be pirs lawê mamê wî jê kir.

--Lawê mamê te ghişt Fransa?

--Na.

--Ew jî ji te ne dût e,ji bo ku wê çaxê min bişîne tu hewl nîşan neda.

---Wayê li Îtalya di kampê de.Yaho,herkes dixwaze xwe xilas bike.

--Nizanim te tu car anî ber çavê xwe ku rojekê ez û tu, li welat an jî li ciyek dî, li ser ,maseyê pêrgî hev bîn ...

---Na na wele na,ezê rojek li ciyek geber bibim wê tew kes mirina min jî nebihîse...

Li Silovenya bûn.Hadî pêşî tîlefon da diya xwe dût re jî bi jinika Hirwatî ve axivî.Ji jinika Hirwatî re hew,"Hadî....Silowenya..."gotibû.

Berêvarî sîmsarê li Silovanya ew giş berhevkiribûn.Ew sîmsar jî kurdek Amedî bû.Duzgun hê bi ser Hadî diket,"Hadî....Silowenya....Ê Hadî niha jî ,Hadî....Îtalya....,Hadî ....Fransa.....,Hadî..."

Sîmsar li wir dolmîşek kiribû.Berdest da pêş wan û ew birin nik dolmîş.Li dolmîş siwar bûn.Jinika zîstan tengezar dibû.Ji serê wê re çend roj mabûn.Li gundekê berdestê sîmsar hember rê wan da û ,"Haaa ew dever Îtalya ye,êdî hun bi tena serê xwe diçin" got.

Hadî û Duzgun hêriş birin ser berdest.

---Heya ku tu me ji sînor derbas nekî tu bi ciyek de naçî...

Tirs bi ser berdest ketibû.Wan jî dizanibû carna di nav rêwiyên de kesên berxwidêr,an jî bi bela û serhişk hebûn.Ji şofêr re,"De tu dolmîş ji vir dût bixe,ez hinek dî jî wan bibim hê bizîvirim."got.rêwiyên dî bi mihnet li Hadî û duzgun dinihêrîn.Çavê herkesî li ser jinika zîsta bû.Bi qasî pêncsed mêtroyî çûn kelemter bi texsiyên sipî li wan derketin.

Hadî û Duzgun ber bi sînor ve beziyan.Ên dî man li wir.Kelemter jî zêde ne bi rik bûn ku îlahîm wan bi dest bixin.

Bi helkehelk di nav daristanê de dimeşyan.Gihîştibûn Îtalya.Serûçavên wan serde çûbû.Duzgun poşman bû ku jinika zîstan bi tevî ên dî li wir hiştibûn.Hadî weke tasek av bi se xemên wî de birijîne.

--Mereq neke,Silovenya jî weke Îtalya ye,wê do rojan bihêlin di dût re sê roj dem bidin wan daku ew Silovanya terk bikin.

Li Ser Bistiyek Hişk

“Bila însan li derê xwe kûçik be;ji mirîtiya li derê xelkê çêtir e.”

“Dunya bi qasî sûka bajêr nêzîk bû ye.”

Gotinên ku li gundê Hadî dihat bikaranîn

Hadî û Duzgun li bajarê Îtalya li Mîlano yê li ‘gar’ ê runişkandîbûn. Duzgun têlêfonê xwişka xwe kiribû. Lê gere ew jî heya Fransa biçûya. Li tirênê siwar bûn. Li gar ya Marsîlyayê yekî ku bi qîza xalê Hadî re zewicî bû sekinî bû. Hadî bi metelmayî deng li wî kir.

--Heqî!

Heqî yekî zere û serçav giş bi nîşanan xemilî bû. Hestiyên hinarikê rû ew bi bîra herkesî dixist. Diranên sipîçîl di dev de beş(ji rengê sipî) dikirin. Hadî hembêz kir, “Tu û van deran “got. Hadî duzgun bi wî da nasîn. Heqî teklîfatî bi wan da ku biçin mal. Duzgun ji Hadî re,

--De tu êdî biçe, got. Lê ev ne ji dil bû. Hadî bi ken,

--Ma îja emê hesabê çibikin, heya xwişka te neyê ez bi ciyek ve naçim, got. Heqî bala wan kişand ser ciyê ku ew lê bûn.

---Hun bê kaxiz in, ku kelemter we bibînin we paş ve bişînin Îtalya. De werin em biçin “Kafe” yê heya xwişka Duzgun hat. Her sê meşîyan. Waxtê Heqî derê kafeyê vekir dev li Hadî jihev çû; deh zaroyên gundê wan li kafeyê bûn. Nav kafe bû lê ew cî ji alî yekî kurd ve weke qehwexane dihate xebitandin. Di dest wan kesan de kaxiz lîstik dilîstin. Waxtê çavên wan bi hadî ket di nav wan de bû pistepist.

“Niha dibêje ez hatim bihuştê.”

“De were, bi goştê xinzîr biwerime.”

“Pir na du rojên dî wê sed xwelî li serê xwe bike.”

Ji wan kesan sê heban Hadî nasnedikirin; sêzdeh sal bû ji welat derketibûn. Ji ên dî pirsîn. Gişka xêrhatin da Hadî û Duzgun. Heqî ew li ser maseyek dî dan runişkandin. Heqî hema dest bi şîretan kir.

---Em giş ji bo diravan li van deran temen li xwe pûç dikin, hew karê avadaniyê li vir heye. Hinekane bi riyên dî barê xwe girtine. Zivistana kar tune ye. Ji bona ku însan dirav berhev bike gere însan neçe kafeyan. Xwarin heya tu bê erzan e lê tiştên luks pir bi buha ne. Hê gotin di dev Heqî de bû lawê metika Hadî li wan derket. “Weeyyy, Hadî...” got û ew hembêz kir. Li welat jî Hadî tucar belediya xwe bi lawê metika xwe nedianî; ew hertim di askorên qehwexaneyan de bû. Her cûre derw li nik wî hebûn. Hê bîst xulek derbas nebûbûn rabû ser piyan û hewl da xatir ji wan bixwaze.

--Hadî emê hevudu bibînin, niha karek min î muhim heye. Dest avêt bêrikê ku goya derheqê qehweyan bide. Heqî, “Hişşşş” got. Hadî nema xwe ragirt, pereyên ku wî danibû ser maseyê avêt ser wî û pekand ser.

--Here îşê xwe mêroooo, kes ne hewceyî pereyên te ye..!

Li xweşa Hadî neçûbû. Hadî li hêvî bû ku lawê metika wî hîç nebe sê çar rojan li wî xwedî derbikeve. Duzgun ji axaftinên wan tu tişt fêhm nekir. Heqî xwest dil li Hadî fireh bike.

--Tu hêviya çi ji wî dikî, ma lêzimî ne besî her tiştî ye.

Hadî,"Dev jê berede,me ji zû de dev ji lêzimtiyê beredaye.Heqî, ku tu bixwazî tu jî dikarî biçî,malî ava.Hevalek min heye,haya wî ji min heye,ez û wî ne lêzim in lê ew ji bo min canê xwe jî dide.

Heqî,li hember tewrên Hadî nema dizanibû çî bibêje."Heval"got,"Li vir ku ne ji hevalan be dê hinek qûna xwe ji derpê biavêjin,wê çî nenerên van deran bête serê wan.Me jî neke tayê lawê metika xwe."

Hadî bi lêborîn bi Heqî re diaxivî.

---Na na,ez tika dikim bila tişt neyê ser dilê te.Duzgun bi şermî ji Heqî re got divê ew têlêfonê xwişka xwe bike.Heqî têlêfona bêrîkê da dest Duzgun.Duzgun piştî axivî hema rabû ser piyan û wateya leza xwe ji wan re jî got.

--Xwişka min li garê li benda min e.

Rabûn.Li derê kafeyê Duzgun li Hadî zivirî.

---Hadî,rewşa kafeyê li xweşa te neçû ne;ez û yekî kurd ku bi çanda kurdî re têkildarbû carê li stenbolê digeriyan .Ew heval bi gazine bû.Waxtê em di ber deriyê qehwexaneyek re derbasbûn heval bi gazine,ji vana ji sedî jê heştê kud in,de yek ji xwe re nake xem ku biçê rojnameya xwerû bi kurdî bixwîne,got.Dû re weke ku ji gotina xwe poşman bibe ev tişt ji min re gotibû,însanên ku ji xaka ku evînen wê nehatibin nivîsîn du tişt diherikin herdu tişt jî bi reng in.

Hadî bi ken ew hembêz kir.Ev gotin li axaftina wî zêdekir.

---Ku tu bixwazî dê tu evînen xaka me bixwînî.

---Bapîrên min bi devkî ji zû de wan evînan li min şewitandibûn,ez li her deverî Li "Besê"yan digirim.

Hadî weke gogek ji pirça ga çêkirî sivik dimeşiya.Heqî li dû wî dimeşiya û dixwest ji wî fêhm bike bê ka ku de diçe.Gelek maşiya bû.Heqî jî ji bîr ve kiribû.Hest lê hinek sar bûbû;bi tenê dira xwe û Seyran nedifikirî.Piştî lawê metika xwe,Duzgun,Heqî,Kesên di kafeyê de ,Hemo û Ên dî bi bîr anî dîsa li ser rastiya xwe fikirî.Heqî nema li dû wî meşiya ,deng lê kir.

---Hadî ,bi ku de diherî?

"Hii"got,li wî zivirî û lêborîn xest.

--Li qisûra min mêze neke,de were bide pêş min,em herin mala Bîlal.Heqî hew keniya.

Wextê tilî li deriyê mala kekê Bîlal dan jinbira Bîlal bi Frensewiyek tevlihev pirs kir ku ew kî ne.Heqî bi kurdî,"Ez im,Heqî."got.Leylan derî li wan vekir.Bi metelmayî,"Pîî,Hadî...wî ez bi qurbana te,de li ser piyan nesekinin,hun di ser çavên min re hatin."got û derî heya dawî vekir.Apardumanek weke ku gundek,belkî tê de sed xênî hebû;ji Cezayîran bigire heya Afganani,ji tirkan bigire heya kurdan ,ereb an kes tê de dijiyan.Ew avahî bi taybetî ji bo penaberan hatibû çêkirin.Di hundir de hêwirze,dêweledî...

Leylan wan da runişkandin û bi qasî nîv mêtroyî dûrî wan li erdê runişt.Pirs li ser pirsê arasteyî Hadî dikir.

---Te nezewicandin?De bêje diya te,bavê te,gundî di çihalî de ne..?

Hadî bi kinahî bersiv dida wê.

-Baş in,weke ku tu dizanî.

Leylan kete riya kulînê.Heqî birçiyê axaftinê bû.Dîsa lawê metika wî bi bîra wî xisit da ku rê li gotinan vebike.

--Heval,bi xwedê ne jihevalan be gelek ji me bi nexweşiyên giran dimirin,dîsa bi xêra wan ,carna jî bi xêra çoyan hin ji me di ciyê xwe de disekin,ne were be...

Hadî fêhm kiribû ku wê hê ji gelek bîran av vebixwe.Li dîwar bi tevî wêneyê rêberan cil û yazmeyên di rengên gelêrî de daliqandî bûn.Nivîsek bala Hadî kişand.Çav li ser nivîsê germ kir lê nikaribû bixwenda.Şermkir ku rabe bixwîne.Heqî haydarî nêrînen wî bû.Weke ku hay wî ji mereqa Hadî tunebe rabû ser piyan û nivîs bi deng xwend.

"Her giha li ser koka xwe şîn tê/çavên li deriyên xwê li seriyên/serê me serê xêr nedîtiyan e/em di navbera du çeman de tî mane..."ji xeynî gotina dawî ku ji Dastana

Memê Alan hatibû wergirtin ên dî giş metelok bûn. Heqî bi tevir bi dilê hadî ketibû ku wî binase.

---Mêrê leylanê ,li vir, çavê wî ne li dû malê dunê ye, ew li dû karûbarê gel e. Weşanan ew digihîne me. Bîlal jî ,ji te ne çêtir be, însanek xweşmêr e.

Leylan li ser sifreyê ji hêlek ve kêfxweşiya xwe derdikir ku Hadî li wan bûye mêvan li alî dî jî lanet li dûriya xwe dianî.

---De ez bi qurban, piştî xwarinê av jî li xwe bike, ku Bîlal bê wê ji min gazin bike ku min rumet nedaye te.... Keko ,qurban, te dît , ji jinên li gund wetir em , li vir ,di zikê diya xwe de ne; bixêr tuyê niha hertişî li ber çavê xwe bibînî.

Kevçî di dest hadî de weke guzan ,sifre jî weke dilê nexweşek li ser maseyê, bi xof û xem dibir sahanê. Serî li Leylan bilind kir, bi dengê bi şewat tevî sohbetê bû.

---Na êtê na, bi xwedê giş bi halê we dizanin lê xwe dixapînin, belkî jî bi wan gotinan dixwazin teseliya xwe bixin; êdî televîzyon di her malî de ye, kes ne di guhê ga de ye. Waxtê hun dihatin welat wan nedixwest morala we xirab bikin, di rastiyê de ew bi halê we dizanin.

Hadî jî hewl da ku sifreyê bi Leylan re rabike, Leylan, "Tu îro mêvanî, sibehê tamam. Min janên vir ji te re got lê xweşiyên vir jî heye, mesela Rezo li vir rumetek mezin li min digire, di dil de hindik be jî ji tirsê derdorê mêrên me gişkan li vir ji jinan nermtir bûne" got û li Heqî zivîrî ku axaftina wê biselmîne, "Ne were ye Heqî?"

--Ê ya rast jî ev e wî, ma berê jî çiqas kilamên dilan hebûn mêran tê de xwe biqurbana jinan dikir...

Leylan bi ken da ber.

--Heya dizewicîn... em dizanin beriya beriyê hun çî kusor û kumreş bûn.

Hersiyar dest bi ken kir. Heqî destûr ji wan xwest. Leylan û Hadî heyra ber derî bi wî re hevalî kir. Heqî gotinên li serpiyan jî rêz kir hê çû.

--Hadî, ez hertim lê cem te me, ez tucar hereketa te ya li qarşî lawê metika te ji bîrva nakim, yekî dinbûya wê xwe bimelisanda û bi dû wî biketa.

Hadî hew keniya.

Hadî av lixwe kiribû. Bedena wî weke hozor bû. Çiqas dixwest bask li çavan fireh bike jî bisernediket. Leylan bi halê wî dizani bû. Balîfek danî ser qenepeyek êdî reng lê qimîfî bû. Rûşeltek sipî da wî û bi dengê nerm jê xwest ku serî dayne.

Qatê şevan bû. Rezo, Bîlal, Leylan û mamosteyek ji gundê wan ku teqawit bûbû û ji bo seredaniya birayên xwe hatibû Firansa basa gund dikirin û bi pêkeniyar şad dibûn. Dilê Bîlal bîlal dixwar. Wextê dikenî bi qestî deng li xwe bilind dikir da ku hadî hêşar bibe. Rezo dipekan ser.

--Dîsa pîsiya te bi te girtiye, bise bila lawik rabikeve..

Leylan bi van gotinan piştgiriya Bîlal kir.

--Ma her roj nedigot ku Hadî were vir ezê rojekê rojî bigirim, wele ku wî hêşar neke ewê biteqe, de bise bila hêşar bike.

Ebas jî piştgirî da wan.

--Rast e rast e, hezkirina xortan zê de ye.

Rezo mabû bi tenê.

--Xoce , te jî bazda pişt wan, de bila hêşar bike.

Bîlal ji nişkave xwe avêt ser Hadî, "De kero, ma tu niha dikarî bin" got. Hadî çav misdan, çav lê sor bûbûn, çawa çav bi Bîlal ket dev kir ruyê wî û ew maç kir. Bi ken û şahî lihev pirsîn. Bîlal bi dest Hadî girt û ew bir hodeyek dî. Rezo rexne li wan girt.

--Bawo bawo , eşiqler kuda diçin, xoce Ebas jî va li vir!

Bîlal bi ken lêborîn ji Ebas xwest.

--Keko tu li qisûra me mêze neke.

Ebas berçavik ber bi jorve tavn da, bi serîhejandinê re, "Na na, hun guh nedin Rezo" got.

Leylan li kulîfê feraq dişuştin. Ebas henek li Rezo dikir. Qesta wî Leylan bû.

--Tu û xwedê tu û xaltîka xwe çî dikin,oxlim li vir bi serbestî hun nikarin tiştêk jî bikin,halê te ne tu hal e,ca li xwe mêze bike tu mirîyî lawo...

Rezo her ku ji Ebas hêviya axaftinên hê bi wate bû jî him bi navê mêvaniyê him jî wan henekan demên wî ên li welat bi bîra wî dianî lewma tu rexne li wî negirt.

--Wele carekê tenê,ew jî keçîk piçûk bû,ji min fedî dikir,ew jî bi dizî...

Saet li wan bûbû yekê şevê.Saet di dehan de hatibûn mal.Rezo ji wê wextê de lêborîn ji Ebas dixwest.

--Ebas,ez tiştêk ji te ra dibêjim gere tu şaş fem nekî,ku ez sibehê neçim ewê karê ku min girtiye ji dest min here.

Rezo 'taşerontî' dikir.Çêkirina havîngehek dabû serxwe.Ebas bi dilxweşî diaxivî.

---Na wele,yawo ez bi we dizanim.

--Tu sibehê neçî...

--Na wele,gere ez biçim,xwişka min li hêviya min.Tu saet di çî de derdikevî?

--Pêncê sibehê de...

Ebas weke ku cara pêşî bibîhîse.

--Pênc,lawo wele çavê kî li keda we ye mîna çavê wî li gû yê we be...

--Wele rastiya vir ev e kekê min;havînê ez çûm gund.Lawê mamê min ku karmendek dewletê ye her carî lawê xwe ê xort ji bo pereyan dişand cem min,halbukî ji min xweştir di ber xwe ra û di ser xwe ra dike.Berê teklîfatî li me kir,loqek nan da me dûra jî ji me pere xwast.Wele min bizanibûya îhtiyaciya wî pir pê heye minê bidayê.

Ebas hinek jî di peyva karmend de xwe dît.Serî ber bi jêr dikenî.

--Oxlim,wele me nanê dewletê xwariye,çavê me hertim birçî ye..

Rezo bêyî biaxive dikeniya û ber bi hodeya Bîlal diçû.Dest avêt çepil,li ser piyan agahî da Bîlal.

--Xort,sibehê tu neyê,Ebas û Hadî êdî mêvanên te ne,got û derî li wan girt.

Sibeha tarî de wextê Rezo kinc li xwe dikir dengê Bîlal û Hadî ji Hodeyê de dihat.Her du ranezabûn.Hadî hemî hevalên xwe ên li welat yek bi yek,Bîlal jî hemî hevalên xwe ên li marsîlya yek bi yek kiribû mijara axaftinê.

Hadî bi taybetî Hemo ji wî pirsî bû.Bîlal bi hêrs derbarê wî de axivî bû.

--Kes nizane jin û zaroyên wî li ku rudinin,bi gelek kesan daye kişandin,newêre were van deran jî.

Herdu hevsal bûn.Li gund herdu jî ji alî bejnê ve di tayek de bûn.Niha Hadî li nik wî mîna kesek donzdeh salî bû.Bejna Bîlal jî bi qasî serê wî mezin bûbû.Gujîn di serê Bîlal de mîna hêwirzeyek di zinaran de olan bide.Çav lê çûbûn ava.

Ebas û Leylan bi tevî keça Leylan ya hijdehsalî,herdu lawên wê ku yek jê neh salî bû ê dî jî deh salî bû taştê dixwarin.Lawê wê çû li derê hodeya Bîlal û Hadî da.Her du jî hatin ser sifreyê.Bîlal li ser sifreyê bê hemd tasên ku tê de tamatiyên taştê hebûn ber bi Hadî ve vedikişand Hadî li hember wan tewran ket şermê.Bi enişki li Bîlal dida ku dest ji wan tewrên xwe berede.

Ebas,Hadî û Bîlal dimeşyan.Ebas li garê siwar bû ku biçê Parîs.Pişti Ebas çû Hadî û Bîlal jî li tirêna dî siwar bûn û ew jî çûn parîs.Di hodeyek tirênê de çend kesên ereb û çend keçên kej hebûn.Di dest herkesî de an rojname hebû an jî pirtûk.Bîlal dizîka ,"Heya em biçin parîs gere dev li me girtî be."got.Henekek hevalê hadî ku navê wî Behçet bû bi bîra wî hat.Behçetê ku di 'operasyon'a dawî de ya li navçeyê pêkhatibû de girtibûn bin çav carê ji hadî re wiha gotibû,"Ku çî wext mêrê me beriya ku bikevin berpišta jina xwe pirtûkekê bixwînin wê çaxê wê gelek tişt biguherin"Ev bîranîn li Hadî bûbû kana kenê.Bîlal sedema kena wî pirsî.Hadî ,"Ezê ji te re bibêjim" got.

Pênc saetên bê deng ji bo herduyan jî ji gavên dojhê bûn.Waxtê li gara Parîs peya bûn herduyan jî ,"ooxxx"got.Bîlal destpêkir ku sedema ku ji bo çî beriya wî li Masîlya bigerîne ew anibû Parîs.

--Te nepirsî ji bo çî min hema te anî vir lê ezê bibêjim;wextê diya min ji min re got wê Hadî jî were wir min biryar da ku ez û tu pevra li Parîs bi cî bibin.Pir desîseyên

min hene,li Marsîlya piraniya gundiye me bi cî bûne.Dîsa ez dixwazim hinek ji birayê xwe û ji bûka xwe dûr bikevim.Hemin em hatine vir, em xwe li zinarê asê bigirin, ka hela heya xwedê çikir...

Hadî bi çavek şîrîn li wî nihêrî.Şadbûna xwe derkir.

---Li ser herdu çavên min,lê tu bi min dizanî,her rê ne vekiri ye haaa!

Bîlal ,”Hîç mereq neke,wele ên weke te li vir tije ne,kes newire nigê xwe çeperast biavêje.Herkes min serhişk dibîne tu jî şîret li min dikî..!Mîrêm,li navçeyê wextê delalîka te hebû tu hezkiriya me kesî tnebû...

--Kew dihat li çu diket...

--Hiimmm,mala minê...

Çûbûn hinda Kuleya Eyfel.Hadî mîna berxikek virnî nêzi Bîlal dibû.Bîlal dest da ser destê wî û li nik hev runiştin.Bîlal dest avêt bêrîka xwe û du hezar diravên Frensî da wî.Hadî nexwest bigire.Bîlal mîna her carî çav li wî fireh kir.Hadî pere wergirt.Bîlal serî dabû ser çongan diaxivî.Hadî jî weke temaşevanek xwê di çav de be li derûdor dinihêrî.Bi qasî bîst mêtro dûrî wan kesek porsipî,kincên sîporî lê,berçavikên bistî lê zirav li berçav bi dest kuleyê nîşanê keçik û kesek dî dikir.Hadî,”Aslîka” got û pekiya.Bîlal bi metelmayî,”Çiii?”got.Hadî haydar bûbû ku Tekîn ziviriye gund.Bi destê Bîlal girt nêzikahî li Aslîka kirin hadî bi dengê bilind diaxivî.

---Tekîn nikaribûye were vir,çûye gund...

Aslîka dengê wî dibihîst.Dilê wî mîna dîza qetran bikele tîr dikelî.Li Hadî nezivîrî.Ditirsiya ku hêsir wê bide dest.Hadî bi silekî zivirî.Li ciyên xwe ê bariya çend xulekan lê runiştibûn dîsa runiştin.Hadî serboriya Tekîn û Aslîka jê re vegot.

Bîlal rê li sohbetên rojane guhert.

---Hadî , te vî bajarî dîtiye,ev bajar mîna textê li ber sînga yezdanên şer û bagerê,tu şûr niha xwe nagîne sînga vî bajarî.

Hiş hê jî li Hadî zelal nebûbû.

--Ca gotinan di dev xwe de nexaştine.

--Min nakokiya di navbera welatê me û vî welatî di tiştêk piçûk de dît;Rezo havîngehek çêdikir.Li ber xilasbûnê bû.Di qatê jorîn de hosta xetayek piçûk kiribû,wan bêbavan pê ketin qatê jor hilweşandin.Lê ê me...

--Dewlemendin...

--Vana zarên xwedê ên mezin in,lê însan di nav sikakên vir de jî mîna pûşê li ber bayê ne...

--Dîsa jî ew niha serdestên dunyayê ne.

Bîlal nedomand.Ji nişkave li hadî zivirî.

--Em sibehê herin ciyek.

--Kuderê?

--Ciyê ku kêfa te jê re bê..!

Bîlal bi mizawirî dikenî.Sohbeta li navçeyê ya li ser maseyê hat bîra Hadî.

---Te çav lê ye tu min ji mêraniyê de bixî,ne şerm e,ez ne ji wan kesan im ku hişê wî di serê gupika nizanim çiyê wî de ye.

Bîlal poşman bûbû.Bi nig li çîpa wî da .

--Henek bû looo...

Rabûn û serî dan riya ber bi guraniya însanan ve.Bîlal bi axîn weke ku tiştanok ji Hadî bipirse.

--Hadî,wextê zivistanê berf her deverî radipêça û tu reşahî nedima ,me ji bo wê dîmenê çi digot?

.....

---Ka bi bîra xwe bîne...

---Tu mîna jina pîr,ev ji ku bi bîra te hat?

--Ka çiyayên bi berfê deng li guran dikirin bi bîra xwe bîne,an jî şevên sar ên çiksayî..

--Min te dît hinek tişt ji bîra min çûn,te dîsa pê de rî!

--Tu car tu nikarî ,xwe,ji bîra bikî,tu bixwazî jî nabe,hew di dil de tu dikarî mîna birînek sergirtî veşêrî.Ka te bi bîr neanî?

Bi bîra hadî hatibû.Lê ew pêşî li ser peyvê fikirî.Wî bi şîroveya xwe texmîn dikir ku Bîlal bêriya dîmenan kiriye lewma dixwaze peyva "som" bibîhîze.Bi bîra min hat,"som" dihate gotin.

---Jiyan li vir ji bo min "som" e...

Meşiyar,bi qasî darîkek li ser lehiyên biharê sivik bûn...